

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

6^E JAARGANG

WOENSDAG 4 MEI 1921

No. 279

INHOUD

	Blz.
HET VERSLAG VAN DE INDISCHE ARBEIDSCOMMISSIE BETREFFENDE DE VASTSTELLING VAN MINIMUM-LOONEN OP JAVA EN MADOERA door <i>Mr. Dr. A. M. Joekes</i>	383
Het Engelsche Financiële Systeem III door <i>Mr. A. Spanjer</i>	385
Landbouwproductie en Economische Dwalingen door <i>Mr. J. Bierens de Haan Jr.</i> (met naschrift door <i>J. Smid</i>) ..	388
Goud in het Eerste Kwartaal 1921	390
Londensche Correspondentie	391
AANTEKENING:	
Ontginning van aardolievelden in Nederlandsch-Indië 393	
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	394—401
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*

Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*

Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*

Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*

Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*

Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0.50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

2 MEI 1921.

Ook deze week bleef de geldmarkt weder vast. De nadering van de maandswisseling deed de prolongatierente reeds spoedig oploopen, zoodat aan het einde der week weder 4½ pCt. genoteend werd. Voor wissels was er bijna geen enkelen dag geld beschikbaar en was het dikwijls zelfs niet mogelijk tot bankdisconto te plaatsen, zoodat al het papier bij de Nederlandsche Bank moest worden ondergebracht.

* * *

Evenals de vorige week waren Parijs en België ook deze berichtsweek zeer vast. Vooral Parijs liep sterk op en noteerde ten slotte gelijk aan Brussel, zoodat het disagio geheel verdween. Alle andere wissels waren daarentegen flauw. In verband met den politieken toestand was Berlijn natuurlijk nog al aangeboden en fluctueerde af en toe vrij sterk. Het slot was echter

eerder prijshoudend. Na lang aarzelen is de Bank of England er deze week toe overgegaan het bankdisconto te verlagen. Tegen de verwachting bedraagt de verlaging echter slechts een half percent. Ook de Zweedsche Rijksbank ging tot een kleine verlaging over en bracht het wisseldisconto op 7 pCt.

LONDEN, 29 APRIL 1921.

De ruime geldmarkt van de afgelopen week is hoofdzakelijk toe te schrijven aan het feit, dat het opgenomen bedrag aan nieuwe schatkistwissels aanmerkelijk kleiner was, dan het vrijgekomen bedrag door het vervallen van oude wissels. Op Dinsdag vond een verlaging van den koers voor 12 maandschatkistwissels plaats en wel van 6 tot 5¼ pCt., hetgeen eenige verwondering heeft verwekt. Deze stap werd dan ook beschouwd als teeken van een spoedige verlaging van de Bank Rate, hetgeen inderdaad op Donderdag j.l. plaats vond. Deze verlaging van 7 op 6½ pCt. was een teleurstelling en wordt slechts als eene voorloopige maatregel beoordeeld. Men verwacht stellig, dat na de oplossing van het arbeidersconflict, de Bank Rate 6 pCt. zal worden.

Daggeld werd hoofdzakelijk tegen 4 tot 5½ pCt. gedaan; zevendaags- tegen 5½ pCt., alhoewel op Donderdag de koers slechts 5 pCt. was.

De disconto-markt was tamelijk stil en koersen zijn weinig veranderd. Tweemaands-papier was 5¼—¾ pCt.; driemaands- 5¼—¾ pCt.; viermaands- 5¼—¾ pCt. en zesmaands-papier 5½—¾ pCt.

HET VERSLAG VAN DE INDISCHE ARBEIDSCOMMISSIE BETREFFENDE DE VASTSTELLING VAN MINIMUM-LOONEN OP JAVA EN MADOERA.

De Indische Arbeidscommissie, die in het algemeen tot taak heeft de noodige onderzoekingen in te stellen ter voorbereiding van eene arbeidswetgeving in Indië, werd in September 1919 door de Indische Regeering uitgenoodigd tusschentijds advies uit te brengen over de vraag of de Regeering tot vaststelling van minimum-loonen op Java en Madoera moest overgaan.

Naar aanleiding daarvan heeft de Commissie zoo veel mogelijk cijfermateriaal verzameld betreffende loonen en prijzen in de laatste vijftien jaren en bracht zij in een enkele maanden geleden openbaar gemaakt rapport — bestaande uit een advies der meerderheid, een minderheidsnota en een nawoord van een enkel lid, dat zich in hoofdzaak met de nota der minderheid vereenigt — haar advies uit.

De Commissie acht de vaststelling van minimum-loonen niet alleen wenschelijk, doch dringend noodza-

kelijk. In deze slotsom stemmen de drie deelen van het rapport met elkaar overeen. Meerderheid en minderheid der Commissie verschillen evenwel met elkaar omtrent de wijze van invoering van het wettelijk minimum-loon en omtrent de vraag of de behoeften van den individueelen arbeider, dan wel die van den arbeider met zijn gezin den grondslag moeten vormen voor de bepaling van het minimum-loon.

De meerderheid wenscht, dat bij eene ordonnantie, — waarvoor een ontwerp met toelichting in het rapport is opgenomen —, aan den Gouverneur-Generaal de bevoegdheid wordt verleend om, zoo noodig districtsgewijze, minimum-dagloonen vast te stellen. Deze zouden eerst drie maanden na de vaststelling in werking treden, met dien verstande, dat dan niet dadelijk het volle minimum-loon zou moeten worden uitgekeerd, maar het geldende dagloon maandelijks met ten minste 2½ cent zou moeten worden verhoogd, totdat het voorgeschreven minimum-loon zou zijn bereikt. De meerderheid acht dezen geleidelijken overgang naar den hooger loon-standaard noodzakelijk zoowel voor de bedrijven als voor de betrokken werknemers. Voor de bedrijven, omdat deze daardoor gelegenheid hebben zich aan de hoogere productiekosten aan te passen. Voor de werknemers, omdat een te snelle verruiming van de inkomsten zou leiden tot „een ondoordacht voldoen aan abnormale behoeften, welke vaak uitspattingen schijnen”, tot een „O.W. er psychologie”.

Ten deele op overeenkomstige gronden acht de meerderheid het wenschelijk, dat het bedrag van het minimum-loon zal worden bepaald naar de levensbehoeften van den individueelen arbeider, niet naar die van den arbeider met zijn gezin. Reeds bij de vaststelling van een minimum naar eerstbedoelden maatstaf zullen in verschillende streken de loonen, naar de berekening der Commissie, belangrijk moeten stijgen. Bij deze berekening is zij uitgegaan van het voor gevangenen vastgestelde rantsoen en de prijzen voor aankoop van de verschillende bestanddeelen ervan.

Hoewel in beginsel de juistheid van een gezinsloon erkennende, is de meerderheid der Commissie van oordeel, dat een daarop gebaseerd minimum-loon zou leiden tot ontwrichting van tal van bedrijven, vooral van cultuur-ondernemingen en inlandsche werkplaatsen, waarbij de productie-kosten grootendeels door den loonstandaard worden beheerscht. Daarenboven acht zij het ongewenscht het minimum-loon naar den maatstaf van de gezinsbehoeften te bepalen, omdat naar zij vreest daardoor niet alleen eene te snelle verruiming van de inkomsten der werknemers zou plaats hebben met de bovenbedoelde minder gewenschte gevolgen, maar daardoor tevens voor den arbeider de prikkel zou vervallen om zich door meerderen ijver en inspanning een boven het wettelijk minimum uitgaand loon te verwerven.

De minderheid acht het voorstel der meerderheid te eenen male onvoldoende.

Zij stelt op den voorgrond, dat volgens de door de Commissie verzamelde gegevens in dit opzicht op Java een noodtoestand bestaat en dat zoo spoedig mogelijk moet worden ingegrepen om paal en perk te stellen aan de stelselmatige ondervoeding, die het lot is van een groot deel van Java's arbeidende bevolking. Deze ondervoeding is o.m. tot uiting gekomen in het geringe weerstandsvermogen bij de griep-epidemie in November 1918, die op Java een in verhouding tot andere landen buitengewoon groot aantal slachtoffers cischte.

Alles bijeen genomen — aldus de minderheidsnota — staat vast, dat een koelie-gezin (gesteld op man, vrouw en drie kinderen), hetwelk geen inkomsten uit grondbezit trekt, (en dat is bijna de helft van Java's bevolking), ondervoed moet worden, wanneer het niet de beschikking heeft over f 1.25— f 1.50 per dag voor voedsel alleen, f 1.40— f 1.75 voor zijn geheele bestaan (met inbegrip van kleeding, woning, belasting enz.).

Hiertegenover staat de rauwe werkelijkheid, die geen andere is, dan dat de mannen in een groot deel van Java, met hard werken f 0.30— f 0.40, in enkele gevallen iets meer, kunnen verdienen en dat het gezinsinkomen, indien de vrouw met totale verwaarloozing van huis en kroost, dag in, dag uit doorwerkt (hetgeen een groot deel van het jaar niet eens mogelijk is) en zulks eveneens het geval is met een der kinderen, hoogstens het dubbele daarvan bedraagt, of slechts de helft van hetgeen noodig is, om zich een minimum-rantsoen te verzekeren.

De minderheid acht het daarom noodzakelijk, dat op voorstel van den Resident door de Regeering voor elk gewest een minimum-loon zal worden vastgesteld, gebaseerd op de levensbehoeften van het gezin, en dat dit loon voor mannen ten minste, f 0,60 per dag en voor vrouwen en kinderen ten minste f 0,45 zal bedragen.

Als tijdelijken maatregel acht zij, ter voorkoming van vertraging, de onmiddellijke invoering van een minimum-loon berekend naar de behoeften van den individueelen arbeider gerechtvaardigd, doch dan zonder overgangsbepalingen zooals de meerderheid wil. „Het is toch inderdaad”, zoo zegt zij in haar nota, „wel de minimaalst denkbare minimum eisch, dat een volwassen man in staat gesteld wordt in eigen minimum-levensonderhoud te voorzien.” In verband met de door de meerderheid voorgestelde overgangsbepalingen, noemt zij het stelsel der meerderheid immoreel en ontzegt zij „elke waarde aan een regeling, die inderdaad slechts bescherming van den werkgever schijnt te beoogen, een regeling, die reeds bij voorbaat tot absolute mislukking gedoemd is, daar de belanghebbenden in korten tijd veel verder gaande concessies zullen weten af te dwingen.”

* * *

Eén ding blijkt uit het verslag met groote duidelijkheid: de erbarmelijk lage loonen van een groot deel der arbeiders op Java en Madoera. Sinds 1905 zijn naar de onderzoekingen der Commissie de kosten voor levensonderhoud op Java en Madoera met rond 100 pCt. gestegen, terwijl de loonen lang niet evenredig verhoogd, ja soms zelfs zijn gedaald. Neemt men daarbij in aanmerking, dat de arbeiders-loonen op Java een vijftien tal jaren geleden volgens alle onderzoekingen beneden een menschwaardig minimum bleven, dan spreekt het feit, dat de verhouding tusschen inkomsten en kosten van levensonderhoud nog slechter werd, voor zich zelf.

Dit feit onder de openbare aandacht gebracht te hebben, er toe te hebben bijgedragen om het geweten wakker te schudden, is stellig eene groote verdienste van het rapport.

Het vraagstuk behandelen op een wijze, die een behoorlijk inzicht geeft in de verschillende bij minimum-loonzetting betrokken factoren, doet het echter niet. De economische gevolgen van den maatregel, zoowel als de praktische moeilijkheden o.m. met betrekking tot de loonbepaling bij taak- en stukwerk, en ten aanzien van het toezicht op de naleving van het minimum-loon, zo lang op Java geen arbeidsinspectie bestaat, laat het vrijwel onaangeroerd.¹⁾

„Spoedshalve” stelt de Commissie voor, bij wijze van proef, met ter zijde lating van andere onderwerpen van sociale wetgeving als vaststelling van maximum-arbeidsduur, betaling van overwerk, instelling van loonraden en arbeidsinspectie, de aanbevolen regeling vast te stellen.

De vraag is echter of het mogelijk is in het economisch leven eener maatschappij, nog wel ten aanzien

¹⁾ Eene belangrijke, goed gedocumenteerde, studie over het onderwerp naar aanleiding van het rapport, van de hand van J. Meyer Ranneft, bevat de Februari-aflevering van „Koloniale Studiën”. De schrijver komt daarin tot de slotsom, dat het wenschelijk is de minimum-loonregeling voorloopig te beperken tot de overheidsbedrijven, de monopolies en de met groot kapitaal werkende ondernemingen.

van een zoo belangrijk en met andere factoren als productiekosten, prijzen en arbeidsduur nauw samenhangende aangelegenheid als de loonen in te grijpen, met ter zijde lating van die andere factoren.

Het ware geen overdaad geweest, indien het rapport hieraan eenige aandacht had gewijd.

Het is toch duidelijk, dat b.v. door verlenging van den arbeidsduur eene minimum-loonregeling, die gebaseerd is op eenen tien-urigen werkdag tot eene fictie gemaakt zou kunnen worden.

Niettemin schijnt het mogelijk op het gebied der loonregeling iets te bereiken zonder voorafgaande regeling van den arbeidstijd, wanneer men zorg draagt voor de instelling van organen, ter beoordeeling van de toepassing van de minimum-loonregeling.

Aan zoodanige organen bestaat trouwens evenzeer behoefte ter vaststelling van het bedrag van het minimum-loon.

Dat dit niet zonder ernstige bezwaren op te leveren kan geschieden op de enkelvoudige wijze als door de Commissie vastgesteld — door den Gouverneur-Generaal op voorstel van het hoofd van het gewest — schijnt aan geen twijfel onderhevig. Met plaatselijke verschillen, evenmin als met de verschillende wijzen van loonbetaling (in natura, naar taak- of stukwerk), kan op die wijze behoorlijk rekening worden gehouden.

Daartoe zal de medewerking van loonraden voor de verschillende districten, wellicht ook voor verschillende bedrijven, samengesteld uit werkgevers en werknemers, onmisbaar zijn.

Aan deze raden zal dan tevens kunnen worden opgedragen de beslissing over de toepassing der minimum-loonen. Zoo goed toch als tal van moeilijkheden zullen rijzen bij de vaststelling van het minimum-loon, zullen over de toepassing herhaaldelijk geschillen rijzen, welke zonder deskundige voorlichting niet kunnen worden beoordeeld.

Aan deze raden zou voor de vaststelling van het minimum-loon adviseerende bevoegdheid zijn te geven, terwijl de beslissing zou kunnen worden opgedragen aan het hoofd van het gewest, eventueel met beroep op den Gouverneur-Generaal.

Daaraan zou dienen vooraf te gaan de vaststelling bij ordonnantie van den maatstaf, die voor de bepaling van het minimum-loon zou moeten gelden. Neemt men in aanmerking, dat de loonzetting naar de kosten van levensonderhoud van den individueelen arbeider — een weinig objectieve maatstaf overigens — in ieder geval reeds eene belangrijke verhooging van de loonen met zich zou brengen, dan is reeds daarom voorloopig met dezen maatstaf genoeg te nemen.

De medewerking van loonraden zal er toe kunnen bijdragen, dat bij de vaststelling van het minimum-loon rekening wordt gehouden met den prijs- en levensstandaard in een bepaalde streek. Daardoor zal tevens worden voorkomen dat het minimum-loon wordt gesteld op een zoodanig bedrag, dat het voor een groot aantal bedrijven de bestaansmogelijkheid zou ontnemen. De opheffing toch van enkele bedrijven wegens de oplegging van minimum-loonen moge voor het doorvoeren van den maatregel geen bezwaar zijn, de Regeering zou kennelijk haar doel voorbij schieten, indien zij in haar streven om den arbeiders een behoorlijk loon te waarborgen op belangrijke wijze de bestaande werkgelegenheid zou beperken. Men kan er bovendien bij voorbaat zeker van zijn, dat de oplegging van een loonminimum, waaraan door vele bedrijven niet zou kunnen worden voldaan, ook onder de inheemsche bevolking als een grove onbillijkheid zou worden gevoeld en in de practijk zou worden ontdoken.

Anderzijds zal men de invoering van een „minimum”-loon in den vollen zin des woords niet behoeven te binden aan overgangsbepalingen, die de doorvoering ervan na afkondiging van de regeling nog een jaar uitstellen. De in dit verband in het meerderheidsrapport gebezigde uitdrukking van vrees voor

„O. W. er psychologie” doet aan als eene kwetsende schamperheid.

Ten aanzien van de winstgevendheid der ondernemingen — waarbij kennelijk in het bijzonder aan de cultuurondernemingen is gedacht —, is het rapport overigens reeds verouderd, daar het nog is geschreven in den tijd van de overgrote winsten, die thans voor de meeste dier ondernemingen heeft plaats gemaakt voor een toestand van malaise. Het tijdstip voor invoering van een minimum-loon is daardoor belangrijk minder gunstig geworden, dan toen de Commissie haar verslag uitbracht.

Niettemin bestaat er ook onder de tegenwoordige omstandigheden alle aanleiding om, voor zoover dat economisch mogelijk is, een einde te maken aan loonen, die voor het levensonderhoud van menschen te eenen male onvoldoende zijn.

A. M. JOEKES.

HET ENGELSCH-STATISTISCH SYSTEEM.¹⁾

III

De gang der Britsche begrotingswerkzaamheden is in groote trekken als volgt. De ramingen van de, voor de onderscheidene Departementen en diensten, over het komende jaar benodigde gelden, geschieden onder leiding van de Treasury. Begin October zendt de Treasury aan de „accounting officers of the several civil services” een rondschrijven, de z.g. „Estimates Circular”, met verzoek, op of vóór 1 December en in alle geval vóór 13 Januari e.k., op de daarin aangegeven wijze, de ramingen van hun diensttak voor de komende periode 1 April—1 April aan de Treasury te doen toekomen. Voor de vaststelling van de ontwerp-begroting is het gansche Kabinet verantwoordelijk. Nadat de op voormelde wijze verkregen cijfers op overzichtelijke wijze zijn geordend, zendt de Treasury, met de hoofden der militaire Departementen, ze, in Januari of Februari naar het „House of Commons”, dat zich konstitueert als „Committee of (the Whole on) Supply”. Het Huis bespreekt, kritiseert de ramingen tot uiterlijk 5 Augustus, doch wijziget ze niet; het beginsel van de verantwoordelijkheid der Regeering wordt hoog gehouden. De Regeering is echter verplicht in het openbaar alle gevraagde inlichtingen te verschaffen.

Het Engelsche Staatsrecht onderscheidt scherp tusschen „voting of supply” en „provision of ways and means”: Nadat het Huis, op advies van het „Committee of Supply” de Regeering tot het doen van uitgaven heeft gemachtigd, konstitueert het Huis zich als „Committee of (the Whole on) Ways and Means”, dat het Huis omtrent het toestaan van de voor vorenbedoelde uitgaven benodigde gelden adviseert. De toestemming van het Huis wordt neergelegd in een z.g. „appropriation bill”. Eerst nadat die „bill” wet is geworden is — afgezien van de vroeger genoemde „Votes on Account” geld voor de Regeering beschikbaar. Deze z.g. „Consolidated (Appropriation) Act” komt meestal tegen Augustus tot stand. In die Act wordt de Treasury tot het uitgeven van „treasury bills” gemachtigd. Zij eischt, dat de toegestane gelden, behoudens de hiervoren vermelde mogelijkheid van „transfers” met voorafgaande goedkeuring van de Treasury, overeenkomstig de als bijlagen aan de wet toegevoegde 153 Votes (Heads) worden besteed. Een verder gaande specificatie in Subheads kent de Act niet.

In bijzondere gevallen stelt het Huis bij „votes of

¹⁾ In verband met noot 2 bij het tweede deel dezer beschouwingen op pag. 364 van dezen jaargang verdient het de aandacht, dat blijkens eene mededeeling in de Times van 26 April 1921 het in het voornemen der Britsche Treasury ligt, voortaan in de Staatsboekhouding tusschen gewone en buitengewone ontvangsten en uitgaven te onderscheiden. Zonder twijfel een vooruitgang van beteekenis.

[Zie de Londensche Correspondentie in dit nummer. — Red.]

credit" groote sommen ter beschikking van de Regeering „beyond the ordinary grants of Parliament". Aldus geschiedde o.a. ter bestrijding van de oorlogs-uitgaven.¹⁾

Tengevolge van de sterke uitbreiding der Staats-taak en de toenemende macht van de Regeering tot regeling der werkzaamheden is de tijd, dien het Huis voor kritiek en discussie beschikbaar heeft, meer en meer beperkt. De tegenwoordige „standing orders" staan voor bestudeering van de ramingen „in committee of the whole" ten hoogste 23 dagen toe.

De bekende „Parliament Act of 1911" besnoeide de macht van het Hoogerhuis op wetgevend gebied en hief alle bevoegdheden der Lords ten aanzien van be-lasting- en begrotingswetten op.

Het boek der ramingen bestaat uit 4 deelen, te weten: 1. The Army, 2. The Navy, 3. The Civil Services en 4. The Revenue Departments en is verdeeld in 153 hoofdstukken, waarvan elk een „vote" behandelt. Boven het hoofdstuk staat het totaalbedrag van de „vote" aangegeven. Daarna volgen de „subheads" met de „supporting tables", toegelicht door tabellen en noten. De hoofdstukken, welke op de „Civil Services" betrekking hebben worden eerst afzonderlijk uitgegeven en daarna in één deel met een algemeene index. Elk der vier deelen wordt door een inleiding voorafgegaan, bestaande uit a. Een kort memorandum ter toelichting van de ramingen; b. een uittreksel uit de ramingen en c. een vergelijking van de ramingen met de werkelijk gedane uitgaven van de voorafgaande acht jaren en met de in het loopende jaar toegestane bedragen. Mirabile dictu wordt het toelichtend memorandum bij de „Army-" en „Navy-Estimates" soms afzonderlijk uitgegeven; de Commissie keurt dit terecht af.

De analyse beperkt zich tot de „votes" of groepen der „votes". De Commissie acht dit in menig geval onvoldoende en betreurt voorts dat een samenvattend overzicht voor alle „supply services" evenals een dieper gaand onderzoek der Staatsgaven naar andere gezichtspunten (kapitaals-exploitatie-uitgaven; personele en materiele uitgaven, functies, etc.) in Engeland ontbreekt.

In dit verband zij medegedeeld, welke verdere financiële gegevens de Regeering aan het Parlement overlegt. Dit zijn voornamelijk de „Finance Accounts" en de „Appropriation Accounts". De „Finance Accounts" bestaat uit twee staten in balansvorm met toelichtende tabellen. De eerste staat geeft een gespecificeerd overzicht van de inkomsten en uitgaven, de *liquide* vorderingen en schulden van de Treasury op het eind van het financiële jaar waarop ze betrekking hebben; de tweede geeft een overzicht van de bezittingen en schulden van den Staat aan het begin en eind van het afgelopen jaar. De eerste staat wordt menigmaal reeds binnen een maand na het sluiten van het dienstjaar aan het Parlement overgelegd. Op dezen staat en de „Estimates" baseert de „Chancellor of the Exchequer" zijn „budget proposals". De „Finance Accounts" verschijnen ongeveer een maand later. Onder voornoemde tabellen van de „Finance Accounts" komt ook een overzicht voor van de Staats-schuld. Afzonderlijke voorafgaande, aan de „Finance Accounts" ontleende, mededeeling van den loop der

¹⁾ In dit verband dient nog melding te worden gemaakt van de „grants in aid", waarbij het Parlement a fonds perdu een „lump sum" toekent aan een persoon, instelling of kolonie. Bij dergelijke giften is geen sprake van controle en rekening en verantwoording. Ook komen nu en dan voor de zgn. „exceptional grants", in verband met bijzondere Regeeringsplannen en -daden, als b.v. de aankoop van het Suez-Kanaal.

Sedert 1888 is het gebruikelijk, een deel van de opbrengst der „imperial taxes" op locale belastingrekeningen over te schrijven, zonder jaarlijksche bewilliging door het Parlement en zonder dat zulks uitdrukkelijk ten laste van het „consolidated fund" wordt gebracht. Deze practijk heet „interception".

Staats-schuld geschiedt jaarlijks aan het Parlement onder den titel „National Debt; Return showing for each Financial Year commencing the 1st April from 1875 to... inclusive": en geeft: I. the total amount of dead weight debt outstanding on the 1st April; the amounts which were made available in each year to... inclusive, for reduction of Debt; distinguishing the sum expressly provided for service of the Debt, the old Sinking Fund, and Miscellaneous Receipts, the Gross Amount of Debt redeemed; the amount of Debt Created; and the Net Increase or Decrease of Debt in the Year. II. A similar Statement in respect of other Capital Liabilities. III. A similar Statement in respect of the aggregate Gross Liabilities of the State „dat geeft" very full information regarding all transactions and changes which have taken place during the years covered with respect to the funded and other liabilities of the Government."

In de „London Gazette" komt wekelijks een mededeeling voor omtrent de inkomsten en uitgaven van de schatkist. De totale ontvangsten en uitgaven van het begin van het loopende jaar af tot den datum van de publikatie worden onder verschillende rubrieken gebracht en vergeleken met de overeenkomstige tijdvakken van het vorig jaar. Deze publikatie geeft noch een overzicht van „audited income and expenditure", noch — en dit hangt samen met de „appropriations in aid" — van werkelijke ontvangsten en uitgaven op elken „vote". Zoo als reeds gezegd heeft per kwartaal en aan het eind van het jaar een „adjustment" plaats. Ook de „Finance Accounts" geven om dezelfde redenen geen volledig en nauwkeurig overzicht van inkomsten en uitgaven. De specificatie van de „Finance Accounts" gaat voorts niet verder dan de 153 soms meerdere dienststukken omvattende Votes en de posten die „a permanent charge upon the Consolidated Fund" vormen; details blijven onvermeld.

Inzicht in de werkelijke ontvangsten en uitgaven geven de „Appropriation Accounts" het belangrijkste verslag van den Comptroller and Auditor General, waarin die ambtenaar een naar „subheads" geordend overzicht geeft van de wijze waarop de voor de „supply service" toegestane geleden zijn besteed; dit overzicht bestaat uit 4 deelen (voor elk Departement één) en elk deel vormt een verzameling van „statements" voor elke „vote" afzonderlijk. Deze „accounts" bevatten voorts tabellen met overzichten der uitgaven doch enkel naar de votes (afzonderlijk en in groepen). Achterin het verslag van den Comptroller vindt men een tabel, waarin getracht is de bruto- en netto-kosten van de onderscheidene dienststukken te berekenen. Daar de kosten van die dienststukken, tengevolge van het systeem der „appropriations in aid" en het brengen van bepaalde soorten van uitgaven ten laste van het „Stationery Office" en de „Public Works", niet met het bedrag der daarbij behoorende „votes" samen-vallen, is de bepaling dier bruto- en netto-kosten niet zoo eenvoudig.

De „Appropriation Accounts" geven geen overzichten van de „audited expenditure" van de onderscheidene dienststukken noch over reeksen van jaren; ook ontbreekt een samenvattend overzicht voor alle „supply services" uit de onderscheidene afzonderlijke tabellen samengesteld.

De Commissie betreurt, dat de voormelde onderscheidene gegevens niet in één algemeen overzicht worden samengevat en verwondert zich, dat een „general report of the real expenditures of the Government" ontbreekt.

Dit „report" zou voor de „real income and expenditure" soortgelijke gegevens moeten verschaffen als de „Finance Accounts" geven voor de „Exchequer receipts and issues".

Op de basis van voornoemde gegevens stelt de Regeering haar financieel program vast, ontwerpt een begrooting en legt die aan het Parlement over. Het is

gebruikelijk, dat de Regeering drie afzonderlijke documenten aan het Parlement overlegt. Van het dienstjaar 1914—'15 waren dit:

1. Financial Statement 1914—1915: Statement of Revenues and Expenditures as Laid before the House by the Chancellor of the Exchequer when opening the Budget, May 4, 1914.

2. Budget Speech¹⁾ of the Chancellor of the Exchequer, May 4, 1914.

3. Financial Statement 1914—1915: Statement Explaining the Proposals Made by the Chancellor of the Exchequer in His Financial Statement on Monday, May 4, 1914 (het eigenlijke budget; de documenten sub 1 en 2 zijn toelichtingen op het budget).

Ook hier acht de Commissie het praktisch, deze drie documenten in één stuk samen te vatten.

De voornaamste verschillen, zoowel uit theoretisch als vooral ook uit praktisch oogpunt, tusschen het Britsche en het Nederlandsche financieele systeem, zijn, de volgende:

1°. In scherpe tegenstelling met Nederland is in Engeland al het mogelijke gedaan om een zuinig en doelmatig beheer te verzekeren. Het orgaan, dat voor een zuinig en doelmatig beheer de volle verantwoordelijkheid draagt is het „Treasury Department”.²⁾ De naam „Department” wekt den indruk, dat de Treasury een departement is evenals en gecoördineerd aan de andere „spending” of „revenue Department”. Niets is minder waar. „It cannot be stated too emphatically, that the British Treasury is, properly speaking, not a public service Department at all. It has no public service duties of its own. Its functions are *entirely* auxiliary and controlling — restricted to looking after the financial and physical measures, and to the supervision and control of the activities of other Departments.” Het vormt een College op zichzelf, dat *niet*, zoals het Departement van Financiën hier te lande, *naast*, maar *boven* de andere, rechtstreeks aan het publiek diensten bewijzende Departementen, staat. De Treasury staat met de burgerij *niet* in rechtstreeks contact. Zij int geen publieke gelden; deze inning geschiedt door de „revenue Departments”. Zij heeft geen direkte beschikking over publiek geld; zij moet, om over publiek geld te kunnen beschikken, vooraf aan den Comptroller and Auditor General autorisatie vragen. Zij legt geen rekening en verantwoording af van gedane uitgaven; dit is de taak van den Comptroller and Auditor General. Zij administreert de Staatsschuld niet; dit geschiedt door een speciaal orgaan, „the National Debt Commissioners”. Menigmaal worden deze diensten en dat terecht voor aan de Treasury ondergeschikte functies aangezien; de subordination van die diensten is echter geen andere dan die van de overige Departementale diensten.³⁾

Formeel is de „Prime Minister” hoofd der Treasury,⁴⁾ doch de werkelijke chef is de „Chancellor of the Exchequer” (de Minister van Financiën). Voor het, met het parlement verband houdend, deel zijner werkzaamheden wordt hij bijgestaan door „a parliamentary or patronage secretary” en door „the three Junior Lords of the Treasury”; voor den administratieven kant zijner taak staan hem bij de „Permanent Secre-

tary to the Treasury (Secretaris-Generaal) en de „Permanent Financial Secretary (Thesaurier-Generaal).

Deze „permanent officials” behouden hunne positie onafhankelijk van veranderingen in het Ministerie; de eerste is het administratieve hoofd van het Departement, de tweede staat aan het hoofd van de contrôle over de financieele gestie der andere Departementen. Onder hem ressorteert een staf van „principal clerks, estimate clerks and junior clerks”. De onderscheidene te controleeren diensten zijn in zeven groepen ingedeeld; aan het hoofd van elke groep staat een „principal clerk”. Het is de plicht van elken „principal clerk” zich vertrouwd te maken met organisatie, werk; vraagstukken, financieele behoeften etc., van elk der onder zijne contrôle ressorteerende diensten. Alle, de contrôle der Treasury rakende, aangelegenheden die diensten betreffende, worden door hem behandeld. Daar voortdurend allerlei questies voorkomen, zijn deze ambtenaren dus steeds met de door hen gecontroleerde diensten in nauw contact.

Wat is de taak van de „Treasury”? Kort omschreven is het eene commissie tot voortdurende, algemeene administratieve contrôle. Van den geweldigen omvang en de enorme intensiteit dier controle kan men zich bezwaarlijk eene te groote voorstelling maken.

De Treasury bepaalt en is verantwoordelijk voor de wijze van organisatie der Departementen, de grootte van het personeel, de bezoldigingen, het autoriseeren van ondernemingen, de wijze van besteding van toegestane, het aanvragen van nieuwe gelden, de wijze van uitvoering etc., van gouvernementele werken etc., etc.; zij is verplicht ter vervulling van deze functies, zich voortdurend en grondig op de hoogte te houden van de toestanden en behoeften der onderscheidene diensten en moet hare uiterste krachten inspannen om met minimum geldelijke offers het grootste nut voor den Staat te verzekeren. M.a.w.: de Treasury is *de* autoriteit, waarin Parlement en publiek hun vertrouwen stellen, dat de Staatstaak zoo economisch en doelmatig mogelijk wordt verricht. De controle van de Treasury is geen phrase, doch iets van dagelijksche werkelijkheid. „The Treasury is responsible for general efficiency of governmental business”. Ten einde de *overwegende* positie van de Treasury scherp te doen uitkomen, moge hier eene opsomming volgen van eenige belangrijke, en, voor den Nederlandschen toeschouwer, merkwaardige onderdelen van hare taak:

a. De Treasury neemt een actief en zeer belangrijk aandeel in het ramen der ten laste van de onderscheidene diensten komende uitgaven. Zij beslist, *behoudens* beroep op den Ministerraad, welke bedragen door elk Departement en elke dienst aan het Departement zullen worden aangevraagd. (Slechts voor „Army” en „Navy” bestaat op dezen regel een — louter formeele — uitzondering).¹⁾

b. Geen uitgave van door het Parlement toegestane gelden is mogelijk zonder voorafgaande goedkeuring van de Treasury. De Treasury beslist of en in hoeverre van de door den wetgever gegeven machtiging tot uitgave zal worden gebruik gemaakt.

c. Aan elk Departement is een aan de Treasury verantwoordelijke, door de Treasury of door den betrokken Minister benoemde „accounting officer”²⁾, die alleen aansprakelijk is voor de financieele gestie van het Departement. De beteekenis van dezen ambtenaar voor een doelmatig en zuinig financieel beheer is

¹⁾ Voor nieuwe, niet voorzien behoeften worden door de Departementen nadere ramingen opgemaakt en aan de goedkeuring van de Treasury onderworpen; de Treasury legt deze „supplementary estimates” in den regel in den zomer en in Februari aan het Parlement voor. Vandaar den naam „Summer and February estimates”.

²⁾ Vermeld zij dat ook de Italiaansche financieele administratie dezen ambtenaar kent en dat de hervormingsvoorstellen in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, o.a. instelling van een dergelijk ambt beoogen.

¹⁾ Daarin voorgestelde belastingen worden provisorisch reeds vóór de bevillinging door het Parlement geheven.

²⁾ Van de beslissing en van de Treasury is beroep op den Ministerraad, die zich echter vrijwel steeds bij de beslissing van de Treasury neerlegt.

³⁾ Lloyd George plaatste, in flagranten strijd met het in den tekst uiteengezette systeem de „national social insurance” onder direkte leiding van de Treasury, tengevolge waarvan de Treasury voor het besteden van een steeds toenemende geldsom verantwoordelijk is en zichzelf daarin moet controleeren. De Studie-commissie betreurt deze inbreuk zeer en hoopt, dat ze weldra ongedaan zal worden gemaakt, opdat de Treasury uitsluitend zal zijn „businessmanager of the Parliament.”

⁴⁾ Dit is een symbool van de groote beteekenis, die men in Engeland aan een goed financieel beheer hecht.

moeilijk te overschatten. Zijne taak vult die van de Treasury aan. De controle toch van de Treasury is menigmaal onvoldoende. Er zijn vele gevallen waarin die controle slechts binnen de onderscheiden administratiën en diensten kan geschieden. De Amerikaansche studie-commissie zegt van den „accounting officer”: „In making provision for an officer of this character, in defining the scope of his duties and powers, in giving to him a position of high dignity and authority, and in concentrating upon him all financial responsibility, the British system has gone as far as it seems possible to go in meeting this primary requisite for an economical and efficient administration of financial affairs.” De „accounting officer” heeft tot taak rekening en verantwoording af te leggen van de wijze, waarop de aan een bepaalde dienst of aan een bepaald Departement toegestane gelden zijn besteed. Voorts is hij belast met toezicht en controle op alle financieele aangelegenheden van „zijn” Departement. Hij is de man, wiens goedkeuring is vereischt, vóór eenige uitgave kan worden gedaan of eenige geldelijke verplichting kan worden aangegaan. Tot hem richt de Treasury haar jaarlijksch rondschrijven omtrent ramingen en hij is belast met en verantwoordelijk voor de voorbereiding dier ramingen. Ook hierin verlicht hij de onder a. genoemde taak van de Treasury. De „accounting officer” is, als het ware, „the permanent financial secretary of his Department”. In tegenstelling met de zuiver fictieve aansprakelijkheid van den betrokken Minister hier te lande, is er in Engeland een werkelijke aansprakelijkheid van den „accounting officer” voor de departementale uitgaven. Weliswaar moet hij waken voor een bevel van den minister tot het doen van uitgaven, waarmee hij zich niet kan vereenigen, doch in dat geval kan hij een schriftelijke opdracht van dien Minister eischen, waarna zijne verantwoordelijkheid ter zake vervalt. De „accounting officer” typeert het Engelsche systeem „of vesting financial responsibility, as far as possible, in the hands of the officer exercising administrative responsibility. This means that the persons responsible for the preparation of the estimates and the rendering of the accounts shall be the ones responsible for the authorizing of the incurring of liabilities and the approval of expenditures. It follows from this that the responsibility of this officer is not a mere technical one such as would be the responsibility of an accountant or disbursing officer of the ordinary type, but one comprehending the discretion and judgment displayed in determining needs and in expending funds. In a word, it brings responsibility home upon whom such responsibility rests.”

d. De gestie van departementen en diensten wordt geregeld gecontroleerd door eene departementale (of interdepartementale commissie van enquête, waarin de Treasury is vertegenwoordigd.

Een enkel woord over de „Office of Works and Public Buildings” en „His Majesty's Stationary Office”. Deze diensten zijn de Treasury behulpzaam bij de controle over de uitgaven voor huisvesting, kantoren, installaties, benoedigheden, druk- en schrijfwerk, etc. De Amerikaansche Studiecommissie zegt van deze diensten (Staatsbedrijven): „The most interesting feature of these two services is that they are not merely the two great central supply services for the whole Government, but organs of control in respect to expenditures for the services and supplies furnished by them”.

Mr. A. SPANJER.

LANDBOUWPRODUCTIE EN EKONOMISCHE DWALINGEN.

De heer J. Smid, referendaris bij de directie van den landbouw, zette in een artikel in Ec. Stat. Ber. van 13 April — dat tot motto zou kunnen hebben: terug naar de natuur — uiteen het groote belang

dat de landbouwproductie heeft voor het geheele economische leven. In een tijd, waarin aller aandacht gebonden wordt door de arbeids- en andere moeilijkheden in de industrie, is zulk een roepstem wellicht niet overbodig. Immers, een krachtige bevordering van de ontwikkeling van landbouw en ontginning, een verschaffing van ruimer werkgelegenheid op het land, zou zeker het economisch leven der maatschappij, en meer dan het economische alleen, ten goede komen, en de duisternis van vele sociale problemen kunnen verlichten. Dat dit belang nu echter meebrengt, dat men een wet, die aan de landbouwproductie ten grondslag ligt, maar moet gaan toepassen op de geheele maatschappelijke structuur, ja, deze daarnaar beoordeelen, zien we niet in. Misschien moge hier tegenover de door den heer Smid geconstateerde oppervlakkigheid, „welke het stedelijk leven uit zijnen aard eigen is”, een zekere zelfoverschatting gesteld worden, die aan het platteland ook niet vreemd is; vooral waar de schr. zeer wel inziet, dat aan industrie en landbouw geheel verschillende maatstaven moeten aangelegd worden. Waar geconstateerd wordt dat „het productieproces in den landbouw een geheel ander is dan het industriele proces” zien we niet de noodzakelijkheid in, dat in het landbouw-productieproces „de groote lijnen, die den vorm van het maatschappelijk gebouw bepalen, haar oorsprong vinden”, zooals de regel te voren vermeldt, noch dat de wet der afnemende bodem- of meeropbrengst „beslissend is voor de structuur der maatschappij”, terwijl toch verzekerd wordt dat bij het productieproces in de industrie de arbeid de beslissende rol speelt, doch bij dat in den landbouw de grond. Een vergelijking ten deze zou tot de conclusie leiden dat, evenals een intensiever gebruik van den grond, zoo ook een intensiever gebruik van den arbeid minder loonend wordt, en dus een verkorting van den arbeidsdag wenschelijk is. Dit schijnt de heer Smid echter niet te bedoelen. Integendeel. Uit toepassing van bedoelde wet viceit woort (het zij vergund dit even aan te halen):

1o. dat het met behoud der grondslagen van de tegenwoordige maatschappij niet mogelijk is door loonopdriving te komen tot een betere verdeling van het maatschappelijk inkomen;

2o. dat de richting onzer sociale wetgeving in menig opzicht berust op kardinale economische dwalingen;

3o. dat het socialisme wel kan leiden tot meer gelijkheid, maar niet duurzaam tot meer welvaart, ook niet voor de arbeiders.

Hoe dit alles voortvloeit uit bedoelde landbouweconomische wet, vermogen wij niet in te zien, ook niet na de door den schr. gegeven toelichting, doch dat is bijzaak. De conclusies die schr. uit deze stellingen trekt, zijn de volgende:

Ten eerste: loonopdriving geschiedt, waar dat al mogelijk is, mede ten koste van andere arbeiders, die den door die bevoorrechte arbeidersgroepen verkregen meerderen welstand in den vorm van hogere belastingen of hogere prijzen zullen moeten betalen; de sociale wetgeving beweegt zich in een verkeerde richting, doordat zij den toestand van den arbeider wil verbeteren door den werkgever te dwingen, den arbeid duurder te betalen; immers loonsverhooging (direct of in den vorm van door den werkgever betaalde verzekeringspremie) zal ten slotte toch komen ten laste van den arbeider. Dit alles zou af te leiden zijn uit deze loonwetten: het loon richt zich naar de opbrengst van den minst productieven (land-) arbeid, terwijl de in stedelijke en industriele bedrijven te verdienen loonen onder den invloed van de landbouwloonen staan; het loon (+ premie) kan op den duur niet hooger zijn dan de opbrengst van den onder de gunstigste omstandigheden uitgevoerden arbeid. De eerste regel is in zijn algemeenheid zeker niet waar. Mocht bij een volmaakt vrije concurrentie het loon van een bepaalde groep arbeiders bepaald

worden door de waarde van de grensproductiviteit van den arbeid, van vrije concurrentie is natuurlijk geen sprake. Hier kan de ondernemer door zijn overwicht de arbeiders dwingen een lager loon te aanvaarden, daar zijn de arbeiders door hun organisatie in staat een hooger loon te verkrijgen; bovendien doen de ter plaats normale levensstandaard, prijzen, verhouding van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, voorkeur voor bepaalde streek of bepaalden arbeid, hun invloed op de loonen gelden, terwijl ten slotte de waardeering van die grensproductiviteit niet overal dezelfde is. Allemaal oorzaken, dat een algemeene formule voor de grootte van het loon niet te geven is, en dat men nog minder het recht zou hebben op grond daarvan te beweren dat loonsverhoging ten slotte slechts op kosten van de arbeiders geschieden kan, en dat bij verkorting van den arbeidsduur het loon op den duur zooveel lager zal moeten zijn, als de vermindering van het resultaat van den arbeid door die verkorting bedraagt, zoodat loonsverhoging over 't algemeen uit den boeze is. De heer Smid zwijgt van de mogelijkheid om een loonsverhoging te dekken door een vermindering van de ondernemerswinst, een — dikwijls zeer geringe — prijsverhoging van het product, een betere organisatie (concentratie) van de industrie, en derg. middelen. Ook lijkt het vreemd in abstracto loonsverhoging te veroordeelen, waar voor een beoordeeling der verhoging, eerst het onderhavige loon toch wel in concreto beschouwd dient te worden (zonder of met wet der afnemende bodem- of meeropbrengst).

Maar niet alleen dat loonopdriving niet kan leiden tot een betere verdeling van het maatschappelijk inkomen (met behoud der grondslagen van de tegenwoordige maatschappij), een tweede conclusie (waartoe de bekende wet voert) zou zijn, dat deze grondslagen zorgvuldig behouden moeten worden; dat met name het socialisme, dat de verantwoordelijkheid voor het bestaan van individu naar gemeenschap verplaatst, en dus iederen prikkel, die aanzet tot werken, tot sparen en tot voorzichtigheid op het gebied van gezinsvorming, doet wegvallen, een ramp zal zijn; immers zal dan een industrieel systeem aan den landbouw worden opgelegd en overbevolking de armoede vergrooten.

Uit het schrikbeeld van deze door den heer Smid geteekende communistische maatschappij zou moeten volgen „dat de geheele democratische beweging van thans zal uitloopen op een groote débâcle”; dat, wil men duurzame verbetering der maatschappelijke verhoudingen, „men” door veel van hetgeen tot dusver tot stand is gebracht, een streep zal moeten halen, en „van voren af” beginnen, en wel met: 1o. een geheel ander inzicht in de structuur der maatschappij, 2o. een geheel andere mentaliteit dan tegenwoordig, en 3o. geheel andere middelen. Doel moet zijn het aankweken van individueel verantwoordelijkheidsbesef en een zoo algemeen mogelijke verbreiding van het privaatsbezit.

Het is tegen den in deze conclusies (en overigens in het geheele stuk) tot uiting komenden geest, dat wij gaarne een enkele opmerking wilden maken. Het zijn deze en dergelijke theorieën (ook zonder deductie uit de wet van de afnemende bodem- of meeropbrengst wel verkondigd), dat men moet ingaan tegen de kracht van de opkomende arbeidersbeweging, dat men de — ter kwader ure — gedane concessies weer moet intrekken, zoo mogelijk teruggaan tot voor den oorlog of nog verder, die het zoo uiterst ingewikkelde probleem van de industriele arbeidsverhoudingen, die het sociale vraagstuk alleen maar kunnen vertroebelen. Dit is ten slotte niet anders dan een naar voren brengen van het beginsel van klassenstrijd, en wel een strijd, die tot doel heeft behoud en teruggang op de ontwikkeling. Immers, wie zijn die „men”, die een streep moeten halen door het tot stand gebrachte? De arbeiders zullen dit zeker niet van plan zijn! Wat is „van voren af” beginnen? De toestand bij het begin der industrie, zonder sociale wetgeving, een toestand

van onbegrijpelijke ellende, zooals deze in vele officiele rapporten geteekend wordt, of is het „heelemaal van voren”, d.w.z. met een nieuwe, en dan voor ieder gelijke, eigendomsverdeling? Ook dit zou bezwaren kunnen meebrengen. — Te veel wordt dikwijls vergeten, dat de maatschappij geen vereeniging is die, als iets niet naar wensch gaat, door een herziening der statuten doel en middelen kan wijzigen, en door uitzetting van leden de mentaliteit kan veranderen. De op een bepaald oogenblik bestaande toestand is een historische noodzakelijkheid, die niet even goed ook anders had kunnen zijn, en evenmin (op grond van al of niet fantastische theorieën) anders gemaakt kan worden. Er zijn bepaalde economische machten en psychologische factoren gegroeid, waar men nu eenmaal mede rekening heeft te houden. Een dezer is de nog steeds toenemende organisatie en het daarmee groeiende zelfbewustzijn van de arbeiders. De arbeiders als massa wenschen niet meer uitsluitend als zakelijke productiefactoren beschouwd te worden, zij verlangen erkenning van hun mensch-zijn, zij verlangen verwerkelijking van het democratisch beginsel, dat in wezen alle menschen gelijkwaardig zijn, en wenschen dus niet alleen hun arbeidskracht tegen marktwaarde, maar ook iets van hun persoonlijkheid te geven: zij willen dat de arbeid als gelijkwaardig aan het kapitaal wordt erkend, en dus ook zeggenschap zal erlangen over de wijze waarop hij aangewend wordt. Men kan dit betreuren, doch een arbeidsproces, waar tusschen stakingen en uitsluitingen in, met onwil, en dus slecht, gewerkt wordt, is oneconomisch, en dus veroordeeld. Of zou door het systeem van den heer Smid voorkomen worden, dat, als in 1919 ten onzent, meer dan een millioen, in 1920 in Engeland ongeveer 27 millioen, arbeidsdagen door stakingen verloren gaan? Of bereikt men dat er meer hart voor het werk, een betere mentaliteit, ontstaat? Hoe denkt de heer Smid dat te bereiken?

Een andere factor, waarmede rekening is te houden, en die de richting aanwijst, waarin de maatschappij zich beweegt, is de zich steeds verder voltrekkende concentratie van het kapitaal, van industriele ondernemingen en banken. Het is bekend, hoe dit ten onzent op allerlei gebied geschiedt, voor het buitenland heeft men slechts twee namen te noemen; die in den laatsten tijd aller aandacht tot zich trekken, de Lever Soap Company in Engeland en de Elektro-Montantrust in Duitschland (zie o.a. Ec.-Stat. Ber. van 2 en 9 Maart). Als de heer Smid hiertegenover wil stellen een verbreiding van het privaatsbezit, klinkt dit wel wat vreemd, en blijkt weer dat een tendens, in den landbouw waar te nemen, nog niet behoeft te gelden voor het verdere maatschappelijk leven.

Ten slotte mag nog als een symptoom van tegenwoordig maatschappelijk leven genoemd worden een wijken van individueele belangen voor gemeenschapsbelangen, iets wat met bovengenoemde organisatie en concentratie nauw samenhangt, doch ook in velerlei ander opzicht tot uiting komt, zoo b.v. in onze Woningwetgeving, en zeer sterk in den onlangs aangenomen zevenden titel van de Onteigeningswet, krachtens welken grond onteigend kan worden, alleen reeds omdat deze voor het algemeen belang voordeliger bewerkt zal kunnen worden; verder in de sociale wetgeving, b.v. achturedag (beperking van de vrijheid van den werkgever om zijn machines, van den werknemer om zijn arbeidskracht naar gelieven aan te wenden), enz. Ook dit wijst wel in andere richting als het door den heer Smid gewenschte individualisme.

In te gaan tegen tendenzen, die bij onbevooroordeeld waarnemen overal te constateren zijn, verhoudingen terug te wenschen, die tot het verleden behooren, het niet willen zien van een reeds lang voor den oorlog, en sinds dien onstuimiger, opkomende macht, die als gelijkwaardige van het tot nu toe gepreviligeerde kapitaal, daarnaast haar rechten komt opeischen, de

macht van den arbeid, dit alles staat gelijk met het bouwen van een dam van zinlooze behoudzucht, waachter deze macht zich slechts kan ophoopen, om te zijner tijd, zooals elders geschiedde, met geweld door te breken, en dan tot groote schade van de maatschappij. Wijs beleid vordert een vooruit-zien, een zich oriënteren, om de gegeven krachten te leiden in banen, die de algemeene welvaart bevorderen, om zich tegen, excessen met kracht te verzetten, doch het zich openbarende beginsel te aanvaarden als den „polsslag van een nieuwen tijd”, en te benutten. Slechts dan zal door samenwerking van allen een gezond economisch leven op te bouwen zijn.

Mr. J. BIERENS DE HAAN Jr.

N a s c h r i f t. — Gaarne maak ik gebruik van de mij geboden gelegenheid om in een onderschrift enkele aantekeningen te maken bij het artikel van den heer Bierens de Haan. De geachte schrijver heeft mij in zooverre goed begrepen, dat zijne opmerking omtrent het motto: terug naar de natuur, dat boven mijn opstel zou kunnen staan, zeer juist is.

Waar hij daaraan een en ander toevoegt omtrent de beteekenis van den landbouw voor het economisch leven, geeft hij m.i. echter blijk op die beteekenis niet het juiste gezicht te hebben. Daardoor wordt, aangezien het mijn uitgangspunt betreft, de vruchtbaarheid van onze gedachtenwisseling, naar ik meen, zeer geschaad.

De heer B. de Haan plaatst landbouw en industrie naast elkaar als twee gelijkwaardige grootheden, terwijl in werkelijkheid geen industrie bestaanbaar is, zonder dat die rust op een landbouwfundament, dat de grondstoffen levert. Zoolang de mensch in zijne meest dringende behoeften slechts kan voorzien door middel van organische stof en deze slechts kan worden voortgebracht door het wondere, zich in de plant voltrekkende proces, waarbij anorganische in organische stof wordt omgezet, zoo lang zullen in laatste instantie voor de structuur der maatschappij beslissend zijn de verhoudingen, welke voortspruiten uit het organische productieproces.

De schrijver noemt verschillende factoren, die invloed hebben op het loon en de werking van de wet der afnemende bodem- of meeropbrengst te niet doen. Bij oppervlakkige beschouwing mag dit zoo lijken, doch in werkelijkheid zullen die factoren niet kunnen beletten, dat niemand voor een arbeid, die $\frac{1}{2}$ H.L. graan voortbrengt, een loon betaalt, waarvoor de arbeider 1 H.L. graan zal kunnen koopen. En evenmin zullen zij kunnen tegengaan, dat bij werkloosheid of bij groot verschil tusschen industriele en landbouwloonen, de landarbeiders werk zullen zoeken in de industrie en daar de loonen doen dalen. Het komt mij voorts voor, dat door den heer B. de Haan niet genoeg wordt onderscheiden tusschen het geldloon en het werkelijke loon.

Aan mijn bezwaar tegen het socialisme, n.l. de daardoor in de hand gewerkte overbevolking, schenkt hij al heel weinig aandacht. Om dit punt had m.i. onze gedachtenwisseling vooral moeten draaien. Om de beteekenis van mijn bezwaar ten volle te kunnen beseffen, moet men, geloof ik, meer over het karakter en de beteekenis van de landbouwvoortbrenging hebben nagedacht dan bij de meeste democraten pleegt te geschieden.

Zeer uitvoerig is de schrijver, waar hij tracht aan te toonen, dat mijne beschouwingen getuigen van „zinlooze behoudzucht”. Blijkbaar kan hij er heelemaal niet inkomen, dat behalve behoudzucht ook inzicht kan leiden tot veroordeeling van veel wat de tegenwoordige democratische beweging wil. Mag ik hem de verzekering geven, dat juist liefde voor de democratie en het verlangen naar eene betere maatschappij mijne pen bestuurt. Ik heb echter de overtuiging — en deze is gegrond op mijne nauwe aaraking met het landbouwbedrijf —, dat het schoone

doel langs den thans bewandelden weg niet zal worden bereikt.

Wie door veel van wat men op het gebied der sociale actie tot stand heeft gebracht, een streep moet halen? Ik heb die vraag onbeantwoord gelaten en zal dit ook thans doen. Alleen wil ik er op wijzen, dat, zoo een ander inzicht er niet toe leidt dit tijdig te doen, later de omstandigheden het vermoedelijk zullen doen, maar deze zelfde omstandigheden zullen dan waarschijnlijk vooraf hebben gebracht den terugkeer van soortgelijke ellende, als door den heer B. de Haan wordt genoemd.

Mijn geachte bestrijder wijst op de macht van de arbeiders. Ik vrees echter, dat die macht weinig zal baten, als zij niet wordt geleid door het juiste inzicht. Zij zal dan botsen tegen eene nog oneindig sterkere macht: de natuur. Om dit te voorkomen is het m.i. hoog noodig, dat het economisch denken, vooral van de leiders der democratie, wordt teruggevoerd naar de natuur.

Het mag voorts van wijs beleid getuigen, met de wenschen der massa rekening te houden, nog wijzer is het beleid, dat zich door den volkswaan niet laat verleiden verwachtingen te wekken, die niet vervulbaar zijn.

Betreffende het door mij aangeprezen middel: eene betere bezitsverdeeling, merk ik op, dat deze volstrekt niet onbestaanbaar is met de concentratie van groote kapitalen in reusachtige industriele ondernemingen, zooals de heer B. de Haan schijnt te meenen. Voorts geloof ik, dat een toestand, waarbij ieder, behalve inkomen uit arbeid ook inkomen uit vermogen geniet, inderdaad de kans op botsingen tusschen kapitaal en arbeid zeer zou verminderen en daardoor de productie bevorderen.

J. Smd.

Voorburg.

GOUD IN HET EERSTE KWARTAAL 1921.

Aan het overzicht der Firma H. Drijfhout en Zoon is het volgende ontleend:

De onzekerheid omtrent de naaste toekomst veroorzaakt een terughoudendheid, die de algemeen heerschende depressie nog verscherpt en den handel maar al te zeer een speculatief karakter doet aannemen. Aan dit verloop van den algemeenen toestand heeft ook de goudmarkt zich niet kunnen onttrekken. De valutastand blijft nog steeds de voornaamste factor, die de goudmarkt beheerscht, doch daarnaast treedt eenerzijds meer en meer op den voorgrond het sterk wisselend aanbod in het vrije verkeer uit landen, waar algeheele financieele en economische uitputting het goud buiten de grenzen drijft, anderzijds de onder den invloed van de wisselvallige internationale verhoudingen zich voortdurend wijzigende vraag. Het afzetgebied voor goud concentreert zich meer en meer in de Vereenigde Staten, nu de zwakkere positie van Engelsch-Indië in plaats van den gebruikelijken invoer van geel metaal, uitvoer tengevolge heeft. Het voorbehoud omtrent den invoer van Russisch goud bleef echter ook nog gedurende dit kwartaal in de V. S. gehandhaafd en niettegenstaande Engeland de handelsbetrekkingen met Rusland weder heeft aangeknoopt, blijven de V. S. in dit opzicht terughoudend. Onder het tegenwoordige economische systeem zal Rusland niet in staat zijn tegenover den invoer iets anders van eenige beteekenis te stellen dan den zich onder het beheer der Bolsjewistische regeering bevindenden goud-, platina- en juweelenvoorraad, waarvan de gezamenlijke waarde naar hoogste schatting geraamd wordt op f 500 miljoen, zoodat, indien geen algeheele afstand wordt gedaan van het thans geldende systeem, een handelsverbinding, waaraan slechts een partij goud ten grondslag ligt, waarvan het rechtmatig eigendom nog aanvechtbaar moet worden geacht, geen aanbeveling verdient. Niettegenstaande de malaise in de industrie aanhield en zelfs nog toenam, viel een goede vraag voor goud waar te nemen, waardoor mede onder den invloed van den dalenden dollarkoers het verschil tusschen de beide noteeringen belangrijker minder werd dan tot dusverre regelmatig het geval was.

De crisis in handel en industrie, alsmede de goudstroom, die dit kwartaal uit Europa naar de Vereenigde Staten vloede, deden in de meeste Europeesche landen, doch wel voornamelijk in Engeland, den dollar en daarmede ook den

exportprijs van goud dalen. Het jaar opende op een notering te Londen van 115 sh. 11 d., waarin echter reeds op 6 Jan. een daling tot 112 sh. 2 d. plaats vond. Onderbroken door een licht herstel op 7 en 8 Jan., daalde de notering verder tot 108 sh. 10 d. op 11 Jan. Opnieuw volgde een tijdelijk herstel tot 20 Jan., toen met een notering van 108 sh. 9 d. weder eenzelfde niveau werd bereikt. Een verdere krachtige daling deed zich echter gelden, zoodat op 28 Jan. de laagste stand der maand bereikt werd met 105 sh. 7 d., waarop tot eind Januari slechts een verbetering tot 106 sh. 1 d. intrad. Februari toonde aanvankelijk een enigszins vastere houding en opende op een notering van 107 sh. 2 d., doch gedurende het geheele verdere verloop der maand heeft de goudprijs zich daar niet boven kunnen verheffen. Op 16 Febr. bereikte de notering het laagste punt der maand op 104 sh. 7 d., waarna weder een herstel intrad tot het niveau van einde Januari. Gaf Februari derhalve slechts geringe fluctuaties te zien, de maand Maart toonde een nog grootere stabiliteit, zoodat de notering zich zelfs binnen de grenzen van 105 sh. 11 d. als hoogste op 9 Maart en 104 sh. 6 d. als laagste op 30 Maart, bleef bewegen.

De verbetering van den sterlingkoers te New York in de maand Januari van \$ 3.54 tot \$ 3.87 is inderdaad zeer belangrijk, doch van grooter gewicht is het te constateeren, dat deze reeds meermalen bereikte, doch niet te handhaven notering, gedurende Februari en Maart vrijwel ongewijzigd van kracht bleef. Te oordeelen naar de pogingen, daartoe door Engeland aangewend, schijnt de bedoeling te zijn den sterlingkoers voorloopig zooveel mogelijk op dit niveau te stabiliseeren, waartrent het vorige jaar reeds plannen schenen te bestaan, gelijk wij in ons overzicht tweede kwartaal vermelden.¹⁾ Dat Engeland dan ook voor stabiliseering van den sterlingkoers regelmatig nog belangrijke hoeveelheden goud voor uitvoer ter beschikking zal moeten hebben, is duidelijk en bleek overigens ook dit kwartaal weder. De goudverscheppingen van Engeland naar de Vereenigde Staten beliepen in Januari £ 5¼ miljoen, in Februari ruim £ 4 miljoen en in Maart ongeveer £ 3 miljoen. Behalve de productie uit de Engelsche bezittingen werd derhalve ook nog goud uit eigen bezit voor uitvoer naar de Vereenigde Staten bestemd. Opmerkelijk, ofschoon niet verwonderlijk, is de geringe belangstelling, die Engelsch-Indië thans voor goud aan den dag legt. De economische positie, die, afgezien van speculatieve operaties, beissend is voor in- en uitvoer van edelmetaal, is op het oogenblik verre van gunstig en ook de vooruitzichten zijn niet bemoedigend.

Tegenover de zwakke goudmarkt in Indië komt de levendige goudbeweging in de Vereenigde Staten nog meer tot uiting. De dezer dagen door den Federal Reserve Board gepubliceerde cijfers doen zien, dat van den totalen goudinvoer der Vereenigde Staten gedurende 1920 \$ 428.743.618 bedragende, Europa alleen \$ 330.800.266 leverde, waarvan \$ 274.982.242 voor rekening van Engeland en \$ 48.738.524 van Frankrijk. Voorts komt nog als voornaamste rechtstreeksche aanvoer uit de productie in aanmerking Canada met \$ 34.196.287. De totale gouduitvoer over 1920 bedraagt \$ 322.091.208, waarvan \$ 101.299.476 voor Japan en \$ 108.328.96 voor de Zuid-Amerikaansche Staten met name Argentina en Uruguay. De netto goudinvoer bedroeg \$ 106.652.609, welk cijfer zeer gunstig is in vergelijking met 1919, toen een netto gouduitvoer van ruim \$ 291.650.000 te constateeren was. Gedurende het tijdvak van 1 Augustus 1914 tot 31 December 1920 bedroeg de netto goudinvoer der Vereenigde Staten \$ 886.408.000. Het laat zich aanzien, dat ook dit jaar weder in hooge mate zal bijdragen tot verhooging van het goudbezit der Vereenigde Staten, hoofdzakelijk ten koste van Europa's voorraden. Hoezeer het goudbezit van Europa verleden jaar verminderd is, laat zich uit het voorgaande afleiden. De aanhoudende en steeds verdere voortgang makende daling der goudproductie is hierbij een factor van beteekenis, waarop wij bij herhaling de aandacht vestigden. Dat de Transvaalsche goudproductie over dit kwartaal een nieuwe daling aanwijst van niet minder dan 6 pCt. in vergelijking met dezelfde periode in 1920, doet vooral, nu dit samenvalt met verhooging van den Europeeschen gouduitvoer geen gunstige verwachtingen koesteren omtrent de wijziging die goudvoorraden in de oude wereld nog in den loop van dit jaar zullen ondergaan. Het heeft er allen schijn van, dat zoodra het goudbezit der verarmde landen, de bron, waaruit de vrije markt nog regelmatig ruime voorziening put, in vaste handen overgegaan zal zijn, welk proces zich thans in versneld tempo voltrekt, de goudprijs in het vrije verkeer op gevoelige wijze den invloed daarvan zal ondergaan.

¹⁾ [Zie pgn. 676 van den vorigen jaargang. — Red.]

De eenige vrije markt uit eigen goudbezit is in de Vereenigde Staten, zoodat de stand van den dollar dan ook den basisprijs voor goud in het vrije verkeer zou bepalen. Dit kwartaal heeft vooral gedurende de eerst helft op onduidelijke wijze gedemonstreerd de onzekere positie van de goudmarkt onder de tegenwoordige, sterk wisselende omstandigheden.

Een ruim aanbod van Russisch goud uit Scandinavië tegen lagen prijs deed in het begin van het jaar, mede in verband met de tot een minimum ingekrompen vraag ten behoeve van de industrie de goudmarkt het evenwicht verliezen ten gevolge waarvan in verschillende landen een gevoelige daling intrad. Gedurende de tweede helft van het kwartaal was echter een aanmerkelijk betere stemming waar te nemen, zoodat geleidelijk weder een hooger niveau kon worden bereikt.

In ons land daalde de goudprijs in het begin van het jaar tot f 1750,— per K.G. fijn, waarin op 14 Februari een verbetering intrad tot f 1825,— per K.G. fijn, welke notering echter niet ten volle gehandhaafd kon worden en waarin op 22 Maart een reactie tot f 1790,— per K.G. fijn plaats had, doch reeds op 29 Maart weder tot f 1825,— wist te herstellen. De prijs voor ongefinaerd goud in baren verbeterde van f 1750,— per K.G. tot resp. f 1775,— en f 1785,— op 22 en 29 Maart. Daar de dollarkoers ook ten onzent gedurende den geheelen loop van het kwartaal in een flauwe stemming verkeerde en van 3,18½ begin Januari tot f 2,89½ eind Maart terugliep, onderging de exportprijs geleidelijk een daling van f 193,— per K.G. fijn, waardoor nauwelijks nog de stand van f 1925,— per K.G. fijn bereikt wordt, zoodat het verschil tusschen de noteringen ook hier belangrijk verminderd is en nog slechts ruim 5 pCt. bedraagt.

LONDENSCH CORRESPONDENTIE.

De mislukking der onderhandelingen in zake de mijnwerkersstaking; de schadeloosheidskwestie; het budget; de daling van het bankdisconto; de vooruitzichten in de katoenindustrie.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 30 April 1921:

This week is likely to be long remembered. Never since the fatal week of August, 1914, have decisions of so much ill consequence to the world been taken: nor human folly been so clearly displayed. It is, I know, wasting time to utter these doleful complaints; „things are what they are, and will be what they will be”, but one feels at times that to be an economist is to bear a double burden of sorrow.

The domestic event of most importance has been the utter collapse of the coal negotiations. They broke down after it appeared likely that the whole issue would be transformed into a somewhat hard bargain about wages. The Government had offered to subsidise the industry in order to reduce the amount by which wages would have to fall, by giving a grant of £ 10 millions. The maximum reduction of wages would have been 3/- in the first month, 3/6 in the next, and so on until the fund was exhausted, but the anticipation was that long before the fund was exhausted in this way there would have been a revival of trade, so that wages would have become stabilised at a point not unduly below the present level.

The employers had agreed that where the subsidy from the Government reduced the amount which they would otherwise have had to pay, that they would, nevertheless, have suffered the sacrifice, which would again have reduced the necessity of wage-cuts. The Government, again, was prepared to support a National Wages Board, as the highest wage tribunal in the mining industry, so that, in spite of distinct wages, there would have been a co-ordinating agency in the industry. But the Government was unalterably opposed to the creation of a pool, which it regarded as impossible without legislation, and which was therefore a political question. The employers on this point were not prepared to budge an inch. The offer was further conditional on the conclusion of a

permanent settlement which should be in force for at least one year, and was determinable at the will of either party on three month's notice.

The miner's federation have rejected this offer, directly because, in spite of the subsidy, the cut in wages was too considerable, indirectly, because it does not concede the pool as the basis of a permanent settlement. And, for the moment, all negotiations are at an end.

This rupture will necessarily result in further damage to the economic interests of the country. One does not have to mention the almost complete cessation of the conveniences of travel and the other emergency measures which will affect the individual as such. The real danger lies in the economic results. It is useless to ask to what extent employment is now due to the depression, and to what extent to the strike; certain it is that works after works is closing down, or is working half-time. In the mining districts the greatest distress is already prevailing; and the knowledge that in England also, the battle will be lost or won on „the worker's stomachs” to quote an already famous phrase of M. Briand's, fills one with disgust, even if, as the present writer agrees is the case, the miners are likely to do themselves no good by their stubborn attitude. They ought to go back to work, and let the question of the pool be fought out without the confusing influences which at present complicate the situation.

It must in fairness be stated that in this respect the Government is at least as wrong as the miners. This is on the point of the nature of the levy. There is no substantial truth the contention that the pool is a political matter: the miners are not asking for legislation. They are asking for an arrangement which will regulate the distribution of costs, but an arrangement which should be organised by the industry as a whole, and be alterable at the will of the industry as a whole. The idea of a pool may be good or bad—personally I support it to the extent that I believe that some system of levelling up wages in good and bad districts is the only hope of permanent peace in the industry — but the idea that it requires legislation is, I think, quite untrue. Meanwhile, there is more than a chance that the railwaymen and the transport workers will be dragged into the conflict: There was a serious moment this week, when some men were suspended by a certain company for refusing to handle coal. These men have been reinstated, but the whole issue of handling „tainted goods” will still cause trouble. If American coal in large quantities arrives, and the needs of the country cause the Government to have this coal unloaded by troops, a very dangerous situation will arise. As it is, the Defence Corps raised in a fit of panic by the Government at the outbreak of the strike, have created an extraordinary amount of bitterness, are costing the country large sums of money, and are utterly useless. So far as one can see, these new battalions are simply marking time in their camps. They should be disbanded as soon as possible.

If the coal miners fill one with dismay, what is one to think of the Reparations Issue? The savage joy with which some persons welcome another opportunity of teaching the Hun his place finds no echo in the minds of those who desire above all things the re-establishment of industry. There never was, in my opinion, any chance that the desire of the French to occupy the Ruhr Valley would be effectively opposed: political conditions made that impossible from the beginning. But I find it impossible to imagine that there really can be people who think that we are going to get £ 6000 millions, themselves accumulating at compound interest, by methods which when practised by Lenin have shown themselves to be utterly barren of anything but distress.

Yet the remarkable fact appears that yesterday the exchange rates for francs and marks moved in favour of these countries. I have commented on this remarkable fact before, in connection with previous congresses. That anyone should be prepared to buy at a higher price, something which will be almost certain to slump heavily in a couple of days, is a striking illustration of the capacity of human beings to deceive themselves. The latest estimates of the gain from the occupation of the Ruhr is £ 8 millions a month, rather less, in other words, than the minimum German offer, and this, one supposes, is before the costs of the occupation are deducted.

The coal situation has completely overshadowed the Reparations Crisis, and the Budget was not of such a startling character as to draw much attention to itself. It contains at least one feature which should rejoice the hearts of Dutch interests: the supertax on imported cigars is to be withdrawn, so that it will again become possible for the man of fairly moderate means to smoke a cigar occasionally. The cigar duty and the duty on sparkling wines introduced in last year's Budget were, in fact, complete failures and it was only common-sense to withdraw them, in spite of the taunt which did not fail to come from the Labour Party, at the relief thus given to the „millionaires”.

As the intention of the Government to abolish Excess Profits Duty had been fully advertised before, there was no excitement to be got out of this fact: it was also known that no additional income tax would be imposed.

This year's Budget makes for the first time a distinction between Ordinary and Extra-ordinary Income and Expenditure.

	millions
Ordinary Income is estimated to produce	£ 1058,2
Ordinary Expenditure is estimated to require	£ 974,0
Leaving a Surplus of	£ 84,2
Extraordinary Income is estimated at	£ 158,5
Extraordinary Expenditure at	£ 65,7
Leaving a surplus of	£ 92,8

Thus, the gross surplus available for the reduction of debt is the sum of the two surpluses, but these amounts are subject to contingencies, the most important of which arise from the settlement of the coal strike, and the decontrol of the railways, so that it is estimated that not more than about £ 80 millions will be finally available for the purpose of debt reduction. But this sum is independent of the amount which, under the operation of the various sinking funds, is used for the reduction of indebtedness in any case. It is the intention of the Government to utilise the greater part of any available surpluses for the reduction of externally held debt, and certainly the Government is to be congratulated for having in the last financial year, reduced the debt by the very considerable amount of £ 259.5 millions. This includes home and foreign debt paid off, the foreign debt reduction amounting to £ 117 millions. From the 1st April, 1919 the amount of foreign debt redeemed amounts to £ 203 millions.

The feature which was unexpected in the Budget was the Conversion Loan, rather inaptly called a Funding Loan in some quarters. There falls due in the immediate future a very considerable amount of short-term debt. The main items are, apart from some £ 300 millions of home and foreign debt this year,

£ 232 millions of Exchequer Bonds and National War Bonds in	1922—3
£ 375 millions of National War Bonds	1923—4
£ 160 millions of Exchequer and National War Bonds	1924—5

In 1925-6 there will fall due £ 51 millions, in 1927-8 and 1928-9, the amounts of £ 359 and £ 488 millions respectively. In addition there is the floating debt of £ 1,250,000,000. Under these circumstances, the

Government have thought it wise to offer to the holders of National War Bonds the opinion of converting their investment into a long-dated security, bearing interest at the rate of $3\frac{1}{2}$ per cent, but giving $\pounds 163$ for every $\pounds 100$ War Bonds held. The result is an interest rate of at least $5\frac{1}{2}$ per cent, going up to $5\frac{1}{4}$ per cent. A sinking fund is to keep the value of the new security at 90 and over i.e. the Conversion Loan will be bought up if the open market price is below that figure. The Government will not offer to repay until 1961 at earliest, so that for 40 years the investor will be certain of obtaining nearly six per cent for his money. This offer has been rightly criticised as very wasteful finance, but it is of course a first-class investment.

The other matter of interest is the long-expected reduction in the Bank-rate. The rate came down by $\frac{1}{2}$ per cent on Thursday, and the smallness of the reduction has already become a grievance. No doubt optimists expected more, but, for my own part, it seems to me a confirmation of the view I have consistently held, that we are not yet out of the wood, and that it was only the pressure of public opinion, and the necessity of doing something to help the new conversion loan, which caused the rate to go down at all. Still, the fall brings the rate for Treasury Bills and the Bank Rate rather more into line again, and the sense of more favours to come in the shape of a further fall of $\frac{1}{2}$ per cent in the near future may do something to help business on.

In the cotton industry, things have definitely turned the corner and were the strike to be settled, there is now no doubt that there would be a steady revival of demand. Too much must not be made of all this, however, we have had too many hopes disappointed recently. Thus, before the E.P.D. was removed, we were told that, once this iniquitous tax were out of the way, all would be well, and so on. There is certainly going to be a seasonal revival, and even foreign buying is likely to pick up — India is definitely in the market again. But the danger of a real crisis in the wool-market is by no means over, and if the latest telegrams from Australia can be trusted, opinion there is showing signs of panic. All the trouble is associated with the idea that it is possible to keep wool-prices greatly above current market values, and this, it is now beginning to be seen, is impossible.

AANTEKENING.

Ontginning van aardolievelden in Nederlandsch-Indië. — The Standard Oil Company (New-Jersey) heeft het volgende adres gezonden aan den minister van koloniën en aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal:

„Het vraagstuk van de ontwikkeling der petroleumrijdommen is heden ten dage van vitaal belang voor alle landen en neemt de ernstige aandacht der geheele wereld in beslag.

De Nederlandsche koloniën verkeeren in de gelukkige omstandigheid, dat zij in haar gewesten onmetelijke rijkdommen bevatten, in het bijzonder de in Djambi aanwezige olievelen.

De Standard Oil Company of New Jersey, een Amerikaanse naamlooze vennootschap, neemt de vrijheid te verzoeken, haar in de gelegenheid te stellen, te mogen deelnemen aan de ontginning dezer Djambi-velden, omtrent welker toewijzing binnenkort zal worden beslist.

In aanmerking nemende de groote uitgestrektheid dezer Djambi-terreinen zal de Nederlandsche regeering het ongetwijfeld niet in het belang van land en volk achten, bij de exploitatie van dit geheele gebied van één enkele maatschappij afhankelijk te zijn.

De Standard Oil Company biedt aan, een overeenkomst aan te gaan met het Nederlandsch gouvernement, ten doel hebbende met haar eene Nederlandsche maatschappij te vormen, welke voldoet aan de Indische mijnwet en waaraan een gelijkwaardige helft der Djambi-velden zoude zijn

toe te wijzen op de basis, voorzien in het nu bij de Tweede Kamer aanhangige Djambi-wetsontwerp.

De Standard Oil Company is bereid de noodige garanties te geven om de nakoming harer verplichtingen, alsmede de behoorlijke ontginning van het gebied in kwestie, te verzekeren.

Wij houden er ons van overtuigd, dat de Nederlandsche regeering zal erkennen, dat de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, welke in het verleden en ook nu nog de grootste olieproducenten ter wereld zijn, zonder eenige belemmering aan Nederlandsche belanghebbenden dezelfde gelegenheid hebben gegeven om zich te interesseeren in zoodanige ondernemingen, als aan Amerikaanse burgers zelf werd geboden.

Wij meenen dan ook als Amerikaanse Maatschappij evenzoo gerechtigd te zijn tot deelname in de ontginning der Djambi-olievelden, en zijn er van overtuigd, dat inwilliging van ons verzoek in het belang is zoowel van Nederland als van de Vereenigde Staten, en zeker zal bijdragen tot versterking van de vriendschappelijke banden, welke tusschen beide landen hebben bestaan.”

Verder werd door een groep particulieren het volgende adres aan den Minister van Koloniën aangeboden:

„Excellentie! Ondergeteekenden (in alphabetische volgorde): Ir. W. Brouénius Meyboom, lid der firma Bakker en Meyboom, ingenieurs en architecten te Amsterdam, mr. J. Gerritzen, oud-directeur der Javasche Bank, 's-Gravenhage, E. S. Kerkhoven, oud-directeur der Paraffinefabriek der Dordtsche Petroleum Mij., Amsterdam, A. Koolen, koopman te Zandvoort, prof. mr. E. M. Meyers, hoogleraar te Leiden, dr. ir. J. Rueb, mijnningieur, te 's-Gravenhage, C. M. Viruly, koopman, te Amsterdam,

„verklaren zich bereid met Uwe Excellentie eene Naamlooze Vennootschap op te richten, ten doel hebbende, in dienst van Nederlandsch-Indië arbeid te verrichten en werken uit te voeren, in het belang van de exploratie en exploitatie van de in de Residentie Djambi gelegen petroleumterreinen, indien het Ontwerp van Wet betreffende de ontginning van Aardolievelden in Nederlandsch-Indië, ingediend bij Kon. Boodschap van 22 November 1920 in dier voege gewijzigd wordt, dat het zich aansluit bij hetgeen betreffende de op te richten Naamlooze Vennootschap is bepaald in bijgaande Hoofdbepalingen (bijlage I).

„Zij garandeeren, dat hunnerzijds het benodigde kapitaal kan worden gestort zoodra de vennootschap is opgericht en de overeenkomst met de bevoegde autoriteit zal gesloten worden,

„hetwelk doende, enz.

Hoofdbepalingen:

I. De naam van de naamlooze vennootschap zal zijn: Maatschappij tot exploitatie van staatspetroleum-terreinen;
 II. Het doel is, het in dienst van Nederlandsch-Indië verrichten van arbeid en het uitvoeren van werken in het belang van de exploratie en de exploitatie van petroleum-terreinen, zooals bedoeld in art. 1 van het wetsontwerp. Zij wenscht dit doel te bereiken door het aangaan van een overeenkomst met den daartoe gemachtigden minister van koloniën. Deze overeenkomst kan te allen tijde door ieder van beide partijen met inachtneming van één termijn van één jaar worden opgezegd.

III. Het maatschappelijk kapitaal der maatschappij bedraagt — bij de oprichting — tien millioen gulden, verdeeld in 7500 (zevenduizend vijfhonderd) aandelen A, elk groot duizend gulden en 2500 (twee duizend vijfhonderd) aandelen B, elk groot eveneens duizend gulden. Voor de eerste maal worden uitgegeven vijftienhonderd aandelen A. en vijf honderd aandelen B. Voor het opnieuw uitgeven van aandelen is de goedkeuring der aandeelhoudersvergadering noodig, die de voorwaarden vaststelt. Tegenover elk aandeel B. moeten minstens drie aandelen A. uitgegeven worden. Houder van aandelen A. kan uitsluitend zijn de rechtspersoon Nederlandsch-Indië. Houders van aandelen B. zijn de personen genoemd in het begeleidend schrijven aan den minister van Koloniën van 12 April 1921, of hunne rechtverkrijgenden.

IV. De maatschappij wordt bestuurd door een directie onder toezicht van een Raad van Beheer.

In den Raad van Beheer wordt de meerderheid benoemd door aandeelhouders A. en de minderheid door aandeelhouders B. De directie wordt benoemd en ontslagen door de aandeelhoudersvergadering, op voordracht van den Raad van Beheer. Leden van den Raad van Beheer genieten geen vaste bezoldiging. De directie die benoemd wordt voor vijf jaren, geniet een vaste bezoldiging door de aandeelhoudersvergadering vast te stellen.

V. De boekhouding wordt op commercieele wijze gevoerd.

VI. Bij de sub II bedoelde overeenkomst wordt aan de Maatschappij een salaris toegezegd, hetgeen de Maatschappij in staat stelt om met inachtneming der bepalingen harer statuten, een rente van 6½ pCt. te voldoen over het op de aandelen B voor de uitvoering dezer overeenkomst gestorte bedrag.

Bovendien wordt van de zuivere winst die Nederlandsch-Indië door bemiddeling van de diensten der Maatschappij maakt uitgekeerd:

vooreerst, zoo er zooveel winst gemaakt is: 6½ pCt. over het op de aandelen A gestorte bedrag. Verder wordt het alsdan nog resteerende deel van de winst uitgekeerd:

10 pCt. voor het reservefonds zoolang dit niet... pCt. van het kapitaal bereikt heeft,

5 pCt. aan aandeelhouders;
5 pCt. aan den Raad van Beheer,
5 pCt. aan de directie,
10 pCt. aan de employe's,

onder dien verstande dat aandeelhouders B in totaal per jaar niet meer zullen ontvangen dan 12 pCt. van het door hen gestorte kapitaal en dat de winstpercentages door den Raad van Beheer en de directie om de vijf jaren herzien zullen worden.

Als zuivere winst zal gelden de totale opbrengst van de ruwe en bewerkte producten, verminderd met alle onkosten met inbegrip van het hierboven in de eerste zinsnede bedoelde honorarium. De activa der N.V., die na liquidatie overblijven, worden tusschen aandeelhouders A en B in evenredigheid met het door hen gestorte kapitaal verdeeld. Ingeval van liquidatie of opzegging door Nederlandsch-Indië van de sub II bedoelde overeenkomst, garandeert Nederl.-Indië de volledige teruggave van de op de aandelen B gestorte gelden.

Ten slotte wordt het volgende voorbeeld van winstverdeling der Maatschappij tot Exploitatie van Staats Petroleum terreinen gegeven:

Gesteld geplaatst kapitaal Ned.-Indië 3750 aandelen A = f 3.750.000, particulieren 1250 aandelen B = f 1.250.000, totaal f 5.000.000. Stel netto-opbrengst van het bedrijf op f 500.000, dan ontvangen: aandeelhouders B 6½ pCt. van het kapitaal (salaris) f 81.250 part., blijft f 418.750; aandeelhouders A 6½ pCt. van kapitaal f 243.750 staat, blijft f 175.000 overwinst; aandeelhouders B 5 pCt. van overwinst f 8.750 staat, blijft f 166.250; aandeelhouders A 5 pCt. van overwinst f 8.750 staat, blijft f 157.500; commissarissen 5 pCt. van overwinst f 8.750 part., blijft f 148.750; directie 5 pCt. van overwinst f 8.750 part., blijft f 140.000; employe's 10 pCt. van overwinst f 17.500 part., blijft f 122.500 staat.

Van de netto-opbrengst ontvangen dus: de staat f 375.000 of 75 pCt., particulieren f 125.000 of 25 pCt.

Indien een storting in het tweede reservefonds plaats vindt, blijven desniettemin de percentages gelijk, daar de staat bij liquidatie wederom drie vierde tegen particulieren een vierde van het te verdeelen saldo ontvangen.

De staat kan zijn winstpercentage nog vergrooten door minder aandelen B uit te geven.

ONTVANGEN:

Holland and her Colonies No. 1, April 1921, Maandblad uitgegeven door de New York Chamber of Commerce for the Netherlands and the Netherlands East and West Indies, Inc.

Uitgaande van de overtuiging, dat de gemiddelde Amerikaan onvoldoende is en wordt ingelicht over Nederland en speciaal onze koloniën, is bovengenoemde Kamer van Koophandel er toe overgegaan een eigen maandelijksch orgaan uit te geven, ten einde moederland en koloniën in den ruimsten zin des woords beter bij de Amerikanen bekend te maken.

De inhoud van het keurig uitgevoerde maandblad bestaat uit korte artikelen van oriënteerenden aard. Voor het eerste nummer, schreef onze handelsattaché te Washington, mr. Andreae, een inleidend woord, terwijl o.a. de heer Muurling schrijft over N. I. en de heer Van Doorn over de havens van Rotterdam.

Onder het hoofd „Trade opportunities” biedt het maandblad gelegenheid tot het maken van nieuwe connecties.

Verder wordt gehoopt, dat vele Nederlandsche firma's het belang ervan zullen inzien in dit maandblad, dat o.a. aan bijna alle Amerikaansche Kamers van Koophandel wordt toegezonden, te adverteeren. Inlichtingen worden verstrekt door het bureau 44 Beaver Street N. York, of door de Nederlandsch-Amerikaansche Kamer van Koophandel, Damrak 83, te Amsterdam.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTOS.

Ned. { Disc. Wissels. 4½ 1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk 7 27 Apr. '21
Bel. Binn. Eff. 5½ 19 Oct. '20	Bk. v. Noorw. 6-6½ 18 Dec. '19
Bk. { Vrsch. in R.C. 6½ 19 Oct. '20	Zwits. Nat. Bk. 4½ 11 Apr. '21
Bk. van Engeland 6½ 28 Apr. '21	Belg. Nat. Bk. 5½ 28 Apr. '20
Duitsche Rijksbk. . 5 23 Dec. '14	Bank v. Spanje 6 4 Nov. '20
Bk. van Frankrijk 6 8 Apr. '20	Bank v. Italië. 6 20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk. 6 12 Apr. '21	F. Res. Bk. N.Y. 6-7 4 Juni '20
Nat. Bk. v. Denem. 7 19 Apr. '20	Javasche Bank 3½ 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
30 Apr. '21	4½	4½	5¾	4-5/8	—	6-7 1)
25-30 „ '21	4½-3/4	3½-4½	5¾-6	4-5/8	—	6-7
18-23 „ '21	4½	3-4¾	6½	4-5/8	—	6-7
11-16 „ '21	4½-5/8	3½	6½-¾	4-5/8	—	6-7
26 A.-1 M. '20	3¾-5/8	4¾-5¾	6½-¾	4-5/8	—	4-10
28 A.-3 M. '19	4½-½	3½-4½	3½-¾	4-5/8	—	4½-6½
20-24 Juli '14	3½-3/10	2¼-¾	2¼-¾	2½-½	2½	1¾-2½

1) Noteering van 29 April 1921.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Londen was de geheele week eerder aangeboden, zoodat de koers een paar cent terugliep. Daarentegen waren Parijs en België vast. Parijs liep op van ca. 21 tot 22,15 en België van 21,40 tot 22,15. Herhaaldelijk noteerden deze twee wissels gelijk en vooral in het laatst der week was het disagio geheel verdwenen. Berlijn was nog al aangeboden. Ondanks den ingewikkelden en zorgelijken politieken toestand bleef de koers echter vrij prijshoudend en ten slotte weder eerder stijgend. Dollars zetten de daling der laatste maanden langzaam verder voort. Deze week bedroeg het ca. ½ pCt. Skandinavië was weder zeer onzeker. Stockholm verloor aanvankelijk weder het geheele agio en daalde in het midden der week weder beduidend onder het goudpunt. Later liep de koers weder op en was er bijna geen aanbod. Kopenhagen bleef vrij stationnair, maar Christiania was opnieuw beduidend flauwer. Slot ca. 44.—. Zwitserland en Spanje onveranderd. Buenos Aires zeer flauw, 90 latend. Indië 95—96.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	Brussel **)	New York **)
25 April 1921..	11.30½	20.05	4.37½	0.74	21.35	2.86½
26 „ 1921..	11.29½	21.40	4.42½	0.74	21.50	2.86
27 „ 1921..	11.28½	21.50	4.50	0.75	—	—
28 „ 1921..	11.28½	21.47½	4.35	0.72	21.50	2.85¾
29 „ 1921..	11.28	21.77½	4.35	0.73	21.70	2.85¼
30 „ 1921..	11.28½	22.10	4.32½	0.72½	—	—
Laagste d. w. 1)	11.27½	21.02½	4.25	0.70	21.32½	2.84½
Hoogste „ „ 1)	11.31	22.15	4.52½	0.77½	22.15	2.87½
23 April 1921..	11.30	21.—	4.37½	0.75	21.27½	2.87¾
16 „ 1921..	11.30½	20.40	4.62½	0.86	21.27½	2.88¾
Muntpariteit..	12.10½	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48¾

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave. 2) Noteering v. 22 April 1921. 3) Idem v. 15 April.

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Christiania *)	Zwitserland *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
25 Apr. 1921	67.55	52.—	45.50	49.75	39.80	95-96
26 „ 1921	67.15	51.75	45.10	49.70	39.80	95-96
27 „ 1921	66.50	51.40	44.75	49.80	39.80	95-96
28 „ 1921	65.85	51.40	44.50	49.80	39.75	95-96
29 „ 1921	65.25	51.60	44.50	49.80	39.80	95-96
30 „ 1921	66.30	51.80	44.10	49.90	39.80	95-96
L'ste d. w. 1)	65.40	51.—	44.—	49.65	39.70	95
H'ste „ „ 1)	67.75	51.80	45.80	49.85	39.90	96
23 Apr. 1921	68.05	52.—	45.75	49.82½	39.85	96½-¾
16 „ 1921	68.40	52.20	46.40	50.—	40.20	96¼-¾
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100.

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in f. per £)	Zicht Parijs (in cts. per \$)	Zicht Berlijn (in ct. p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
30 April 1921	3.97.25	7.75	nom.	35.06
Laagste d. week	3.95.12	7.37	nom.	34.95
Hoogste „ „	3.97.25	7.75	nom.	35.06
23 April 1921	3.94.75	7.35	nom.	34.82
16 „ 1921	3.93.25	7.12	nom.	34.78
Muntpariteit	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 1/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	15 Apr. 1921	22 Apr. 1921	23 Apr./29 Apr. '21 Laagste Hoogste	29 April 1921
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 1/16	97 1/16	97 1/16	97 1/16
*B. Aires 1) ..	d. p. \$	44 13/16	44 1/8	43 1/8	44 1/4
Calcutta	£ p. rup.	1 3/8	1 3/4	1 3/8	1 3/8
Hongkong	id. p. \$	2 6/8	2 6/8	2/6	2 6/8
Lissabon	d. per Mil.	5 1/4	5 1/4	5 1/4	5 1/4
Madrid	Peset. p. £	28.10	28.37 1/2	28.30	28.42
*Montevideo 1)	d. per \$	42 1/8	41 1/8	40.—	42
Montreal	\$ per £	4.43	4.41	4.40 1/2	4.44
*R.d.Janeiro ..	d. per Mil.	8 7/8	8 3/4	8 1/4	8 3/4
Rome	Lires p. £	81 1/8	84	80	83 1/4
Shanghai	£ p. tael	3 3/4	3 1/4	3/3	3 5/8
Singapore	id. p. \$	2 4 1/16	2 4 1/16	2 3 1/16	2 4 1/16
*Valparaiso ..	peso p. £	7	31.70	32.30	33.40
Yokohama	£ per yen	2 5/8	2 5/8	2 5/8	2 5/8

*Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert.

2) Noteering van 21 April 1921.

NOTEERING VAN ZILVER

Noteering te Londen		te New York
30 April 1921	34 3/4	60 7/8
23 „ 1921	35	60 3/8
16 „ 1921	34 1/2	59 7/8
9 „ 1921	33 3/8	58 1/2
1 Mei 1920	63 3/4	111 1/2
3 Mei 1919	48 1/16	101 1/8
20 Juli 1914	24 1/16	54 1/8

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 2 Mei 1921

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 172.534.625,36 B.-bk. „ 20.909.394,93 Ag.sch. „ 81.210.695,33	f 274.654.715,67
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef.	f 38.136.953,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.		„ 38.136.953,—
Beleeningen	H.-bk. f 92.820.718,73 incl. vrsch. B.-bk. „ 20.715.237,66 in rek.-crt. Ag.sch. „ 117.980.450,35 op onderp.	f 231.516.406,74
Op Effecten	f 216.018.206,74	
Op Goederen en Spec.	„ 15.498.200,—	„ 231.516.406,74
Voorschotten a. h. Rijk	„ 14.976.752,45 1/2	
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud . . . . . f 56.219.880,— Muntmat., Goud „ „ 549.727.736,67 f 605.947.616,67 Munt, Zilver, enz. „ „ 13.926.295,70 Muntmat., Zilver „ „ —	„ 619.873.912,37
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds. . . . . f 4.661.685,12 1/2 id. van 1/2 v. h. kapit. „ „ 3.903.652,87 1/2	„ 8.565.338,—
Geb. en Meub. der Bank	„ „ 3.594.000,—	
Diverse rekeningen	„ „ 34.145.933,02	
		f 1.225.464.011,25 1/2
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	„ 5.000.000,—	
Bankbiljetten in omloop	„ 1.118.858.575,—	
Bankassignatiën in omloop	„ 1.959.873,87	
Rek.-Cour. } Het Rijk f — saldo's: } Anderen „ „ 50.614.363,89 1/2		„ 50.614.363,89 1/2
Diverse rekeningen	„ „ 29.031.198,49	
		f 1.225.464.011,25 1/2

NED. BANK 2 Mei 1921 (vervolg.)

Beschikbaar metaalsaldo . . . . . f 384.849.916,65
Op de basis van 1/5 metaaldekking 150.563.354,09 1/2
Minder bedragaan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is . . . . . 1.924.249.580,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's	30.506.564,17	
Buitenlandsche wissels		1.365.457,—
Beleeningen	35.499.160,68	
Goud		5.028.696,46
Zilver		508.014,36
Bankbiljetten	75.582.680,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's		10.180.848,01

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischbare schulden
2 Mei 1921	605.948	13.926	1.118.859	52.574
25 April 1921	610.976	14.434	1.043.276	61.924
18 „ 1921	610.976	14.857	1.047.210	56.115
11 „ 1921	610.976	15.429	1.043.329	49.825
4 „ 1921	621.034	16.011	1.054.070	51.047
1 Mei 1920	635.451	11.424	1.143.851	102.200
3 Mei 1919	662.835	7.262	1.083.454	48.581
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
2 Mei 1921	274.655	114.000	231.516	384.850	53
25 April 1921	244.148	107.000	198.017	408.624	57
18 „ 1921	234.179	97.000	203.112	404.422	57
11 „ 1921	221.605	81.000	204.748	407.028	57
4 „ 1921	218.201	53.000	219.721	415.256	58
1 Mei 1920	235.669	143.000	277.087	397.349	52
3 Mei 1919	144.892	80.000	231.978	443.305	59
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 1/2	75

1) Op de basis van 1/5 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	25 April 1921	2 Mei 1921
Aan schatkistpromessen..	f 508.160.000,—	f 514.060.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	„ 107.000.000,—	„ 114.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 64.744.000,—	„ 67.666.000,—
Aan zilverbons	„ 44.259.853,50	„ 46.121.295,50

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischb. schulden
23 April 1921	238.500		316.500	154.600
16 „ 1921	***		477.500	
9 „ 1921	***		477.000	
19 Mrt. 1921	225.081	11.761	329.435	138.861
12 „ 1921	225.310	11.512	338.078	135.917
5 „ 1921	225.365	11.098	338.020	143.679
26 Febr. 1921	225.507	10.846	336.749	137.551
24 April 1920	183.105	4.785	317.078	103.439
26 April 1919	127.368	9.249	213.210	121.451
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaal-saldo	Dekking-percentage
23 Apr. 1921	224.000		***		144.300	***
16 „ 1921	229.000		***		142.500	***
9 „ 1921	229.500		***		142.350	***
19 Mrt. 1921	35.630	25.656	106.669	29.387	***	50
12 „ 1921	36.763	25.301	111.090	32.339	142.247	50
5 „ 1921	37.007	31.570	119.176	27.142	140.354	50
26 Febr. 1921	37.119	31.321	114.921	29.208	141.739	50
24 Apr. 1920	15.394	24.350	139.958	35.394	103.995	45
26 Apr. 1919	8.209	20.419	75.811	8.890	69.961	41
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 1/2	44

1) Sluitpost der activa. *) Op de basis van 1/5 metaaldekking.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Disconto's	Div. rekening(en) ¹⁾
12 Mrt. 1921 ..	1.135	2.304	757	2.045	193
5 " 1921 ..	1.133	2.367	761	2.027	231
26 Febr. 1921 ..	1.133	2.221	804	2.025	320
19 " 1921 ..	1.231	2.172	830	2.011	163
12 " 1921 ..	1.232	2.243	1.012	2.158	192
5 " 1921 ..	1.232	2.259	915	2.175	74
13 Mrt. 1920 ..	1.055	1.751	793	1.713	642
15 Mrt. 1919 ..	958	1.627	833	1.345	114
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
27 April 1921	128.358	128.520	338.033	28.500	302.210
20 " 1921	128.345	128.276	340.875	28.500	305.476
13 " 1921	128.348	128.537	341.862	28.500	309.433
6 " 1921	128.348	129.215	343.826	28.500	311.334
28 April 1920	112.518	107.884	337.377	28.500	317.984
30 April 1919	85.676	77.162	384.340	28.500	331.095
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekkingsperc. ¹⁾
27 Apr. '21	54.627	86.041	15.292	125.968	18.288	12,90
20 " '21	32.767	94.085	19.219	108.439	18.519	14,50
13 " '21	32.210	99.693	18.316	114.124	18.261	13,80
6 " '21	31.698	114.147	21.495	124.212	17.583	12,07
28 Apr. '20	59.805	75.164	17.903	122.478	23.084	16,40
30 Apr. '19	55.088	82.227	21.930	124.722	29.964	18,38
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{2}$ %

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHE RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkingsperc. ¹⁾
23 Apr. '21	1.100.467	1.091.583	23.630.632	68.379.152	36
15 " '21	1.099.788	1.091.598	23.143.827	68.736.150	35
7 " '21	1.100.163	1.091.602	22.941.114	69.235.201	35
31 Mrt. '21	1.100.616	1.091.604	23.836.278	69.417.228	36
23 Apr. '20	1.094.919	1.077.645	14.541.409	46.228.045	34
23 Apr. '19	1.932.972	1.911.845	6.862.119	25.874.800	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
23 Apr. 1921	54.020.794	15.945.450	33.248.500	23.567.900
15 " 1921	59.252.063	20.436.489	32.958.800	23.083.800
7 " 1921	57.159.128	17.449.975	33.003.800	22.882.100
31 Mrt. 1921	66.802.639	28.042.673	34.068.300	23.780.100
23 Apr. 1920	37.380.220	13.072.550	28.143.900	14.502.700
23 Apr. 1919	28.748.205	11.585.569	17.984.100	6.853.500
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal- en buitenl. goudwissels	Disc. en beleeningen	Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije	Bankbiljetten	Rek. Crt. saldi
15 Nov. '20	325.730	37.782.521	32.954.000	74.121.378	9.497.833
31 Oct. '20	321.121	36.474.610	32.954.000	72.902.605	9.930.245
7 Feb. '20	290.428	19.251.400	32.954.000	56.294.022	6.057.646
31 Jan. '20	291.083	19.162.543	32.954.000	56.772.802	6.220.536
15 Nov. '19	325.097	14.742.052	32.954.000	50.582.595	7.285.850
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

¹⁾ waarvan 222.669 goud, 46.598 buitenlandsche goudwissels en 56.463 munt en muntmateriale zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. afd. Staat
28 Apr. '21	5.514.735	1.948.367	271.386	655.841	26.000.000
21 " '21	5.508.534	1.948.367	271.268	648.746	26.200.000
14 " '21	5.505.145	1.948.367	270.301	644.404	26.250.000
7 " '21	5.504.629	1.948.367	267.959	642.994	26.400.000
29 Apr. '20	5.586.312	1.978.278	244.085	830.875	25.300.000
1 Mei '19	5.547.259	1.978.308	310.701	820.982	22.950.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
2.883.548	137.860	2.166.969	38.211.184	2.946.379	71.540	
2.655.590	162.418	2.192.422	38.282.514	2.857.762	39.376	
2.795.672	192.034	2.196.082	38.528.892	2.940.631	38.610	
2.801.339	215.044	2.230.287	38.695.618	3.055.180	75.387	
2.308.504	559.562	1.784.456	37.687.600	3.379.465	89.842	
916.205	901.707	1.209.121	34.100.311	3.384.226	42.100	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleening van buitenl. vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. part.
28 Apr. '21	333.528	84.653	480.000	817.345	6.105.858	535.327
21 " '21	334.426	84.653	480.000	811.315	6.082.815	509.295
14 " '21	331.148	84.653	480.000	823.295	6.094.001	469.802
7 " '21	333.615	84.653	480.000	827.532	6.086.768	486.492
29 Apr. '20	360.814	84.803	480.000	853.487	5.123.174	1.278.341

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F.R. Notes	In het buitenland		
8 Apr. '21	2.264.010	1.446.627	—	217.824	2.893.964
1 " '21	2.246.439	1.449.164	—	214.792	2.908.153
25 Mrt. '21	2.210.765	1.408.892	—	211.212	2.930.729
18 " '21	2.206.039	1.425.536	—	209.250	2.962.880
9 Apr. '20	1.957.490	1.292.868	112.781	129.816	3.080.217
11 Apr. '19	2.142.880	1.197.522	—	69.109	2.548.588

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dekkingsperc. ¹⁾	Percent. Gouddekking circul. ²⁾
8 Apr. '21	2.258.359	1.745.316	101.226	53,5	64,7
1 " '21	2.337.086	1.789.233	101.137	52,4	63,1
25 Mrt. '21	2.409.704	1.840.887	101.113	50,8	60,7
18 " '21	2.347.699	1.774.635	101.058	51,0	60,6
9 Apr. '20	2.789.779	2.535.754	91.160	43,3	48,0
11 Apr. '19	2.186.514	2.414.299	81.750	51,1	62,4

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeischbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. ²⁾ Na aftrek van 35 pct. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
1 Apr. '21	823	12.558.939	1.263.106	13.521.565	2.925.227
25 Mrt. '21	823	12.598.819	1.259.573	13.446.812	2.932.472
18 " '21	824	12.654.481	1.252.032	13.649.792	2.926.448
11 " '21	824	15.976.114	1.302.232	13.486.100	2.910.392
2 Apr. '20	811	17.034.529	1.436.756	14.306.075	2.586.610
4 Apr. '19	772	14.080.812	1.267.458	12.236.321	1.686.693

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 2 Mei 1921.

De fatale datum van 1 Mei is gepasseerd, zonder dat tot nu toe verdere stappen zijn genomen tot uitvoering der „sancties” tegenover Duitsland. Dit wil echter niet zeggen, dat de kwestie der schadevergoeding nu ook verder een kalm verloop zal hebben. Vermoedelijk zal het tegendeel het geval zijn en de oorzaak der omstandigheid, dat niet juist op den oorspronkelijk vastgestelden datum is overgegaan tot verdere dwangmaatregelen van de zijde der Entente tegenover Duitsland, moet alleen worden toegeschreven aan het feit, dat Duitsland plotseling met het opzienbarende voorstel aan den President van de Vereenigde Staten voor den dag is gekomen. Hoewel dit beindshoofd reeds te kennen heeft gegeven, zich niet met een arbitrage in den zin van het Duitse voorstel te willen inlaten, is het toch niet te ontkennen, dat door de Duitse gestie de Vereenigde Staten, zij het zijdelings, partij in het geding zijn geworden. Dit kan eenigen invloed uitoefenen op de beraadslagingen, die thans gevoerd worden en in de toekomst nog gevoerd moeten worden, hoewel het er op dit oogenblik nog niet naar uitziet. De informeele conferentie van de machthebbers van Frankrijk en Engeland, die thans te Londen plaats vindt, heeft wel een geringe oneenigheid doen zien tusschen de eischen van Frankrijk en de verlangens van het Britsche Koninkrijk, doch het is de vraag, of ook thans niet wederom de extreme eischen van de Fransche Republiek het zullen winnen, zooals een maand geleden het geval is geweest. Een geringe hoop bestaat nog op een algemeene conferentie, waar Minister Simons klaar en duidelijk zijn politiek zou kunnen uiteenzetten, waaruit dan wellicht zou blijken, dat Duitsland zoo ver mogelijk is gegaan en waar Lloyd George en Harding een tegenwicht zouden kunnen vormen tegenover de Fransche politiek. Dit alles is echter nog veel te vaag, om er eenige conclusie uit te kunnen trekken en voorloopig heeft de beurs te Berlijn een zeer pessimistische houding te aanschouwen gegeven. Dit behoeft waarlijk geen verwondering te wekken, want zelfs indien geen verdere „sancties” tot toepassing zullen worden gebracht en indien niet de gansche goudvoorraad der Duitse Rijksbank uitgeleverd behoefte te worden (zooals aanvankelijk was verlangd), ja, als de Duitse voorstellen, zooals zij thans luiden, ongewijzigd worden aangenomen, dan nog zal Duitsland voor een groot aantal jaren gebonden zijn aan geweldige lasten. En dan is het nog de vraag, of Opper-Silezië wel aan Duitsland zal worden toegevoerd en of de bezetting van den Linker-Rijnover opgeheven zal worden. In verband met deze vooruitzichten zijn ook de internationale valuta's in Duitsland vrij sterk gemonteerd, hetgeen een verkoop van buitenlandsche waarden, waar mogelijk, in de hand werkt, te meer, wijl het plan bestaat, dergelijke waarden in beslag te nemen, ten einde ook hiermede aan de financiële eischen der Entente te kunnen voldoen. Opvallend vast was weder de 3 pCt. Rijkssceening, die voor buitenlandsche rekening uit de markt werd genomen.

Te Londen heeft de beurs eerder een opgewekt verloop gehad. De disconto-verlaging van de Bank of England, die ook hier ter plaatse als zeer waarschijnlijk reeds was voorgesteld, is eindelijk een feit geworden, al is de vermindering niet zoodanig, als algemeen werd aangenomen. Men had gerekend op de vaststelling van een disconto van 6 pCt., terwijl het thans nog 6½ pCt. bedraagt. Indien de teekenen niet bedriegen, zal men echter binnen afzienbaren tijd tot verdere vermindering met ten minste een half procent moeten overgaan, omdat de rente in de open markt veelal lager is dan 6 pCt. 's jaars en de Regeering er reeds in is geslaagd schatkistbiljetten te plaatsen tot dezen en lageren rentevoet. Vermoedelijk heeft de Directie der Bank of England niet tot een verlaging met een vol procent besloten, om den terugkeer in meer normale banen niet met al te groote schokken te doen plaats hebben.

De willige tendens van de beurs kon echter niet tot het einde volgehouden worden. Koesterde men aanvankelijk gunstige verwachtingen ten aanzien van het mijnwerkersconflict, het verder verloop heeft wel duidelijk bevesten, dat men hiermede nog lang niet aan het einde is gekomen. Het schijnt, dat de mijnwerkers zich voorgenomen hebben hun eischen thans door te zetten of een absolute nederlaag te lijden. Dat het er op dit oogenblik naar dit laatste nog niet uitziet, bewijst wel de houding van de arbeiders der Triple Alliantie, die weliswaar niet daadwerkelijk aan de staking hebben willen deelnemen, doch die toch ondersteunen, o.a. door te weigeren buitenlandsche steenkolen te vervoeren, die voor Britsche industrieën aangevoerd mochten worden. Het gevolg is, dat voortdurend meer bedrijven tot stilstand worden gedoemd, hetgeen een zeer druk-

kenden invoed op het koersniveau heeft uitgeoefend. Toch bleef de grondtoon niet ongeanimeerd.

Te Parijs bleef de tendens, zooals te verwachten was, vast gestemd. De onwelwillende beoordeeling van het Duitse voorstel in de Fransche pers, heeft de gedachte doen post vatten, dat op de aanstaande besprekingen de Fransche politici zoo voldoende overwicht zullen weten uit te oefenen, dat de eischen geheel op Fransche leest geschoid zullen worden. Dat bovendien ook het buitenland zoodanig oordeelt, bewijst wel de houding van de Fransche valuta, die in alle beurs-centra zeer sterk kon monteeren. Eenige stimulans tot de algemeen vaste houding heeft voorts gegeven de opgewekte stemming voor aandeelen Koninklijke Petroleum Maatschappij, die ondanks de hoogere waardeering van den Franschen Franc in het buitenland niet alleen op het oude koerspeil gehandhaafd konden blijven, doch zelfs in de laatste dagen van de berichtperiode nog aanmerkelijk wisten te monteeren.

Te New York heeft de dreiging van nieuwe arbeidsmoeilijkheden een schaduw over de beurs geworpen. De zee-lieden hebben namelijk een staking aangekondigd, ten einde de verlaging van hun loonen tegen te gaan. Veel waarde wordt aan deze actie wel niet gehecht, doch de mogelijkheid van een stokken van het zeevaartverkeer heeft toch in ieder geval de gunstige factoren, die het gevolg waren van een lichte verbetering in de industrie, tegengewerkt. De berichten omtrent deze verbetering zijn juist in den laatsten tijd wat meer op den voorgrond getreden. Niet alleen de automobiel-branche, doch ook de katoen-nijverheid schijnt zich eenigszins te kunnen herstellen. Industriële waarden bleven dan ook goed gevraagd, spoorweg-aandeelen daarentegen moesten opnieuw iets van hun prijsniveau laten vallen.

Op onze markt heeft de zeer vaste houding voor beleggingswaarden in het algemeen sterk de aandacht getrokken en dat ondanks het lichtelijk monteeren van den prolongatiekoers. Onze inheemsche staatsfondsen konden alle min of meer krachtige verbeteringen behalen en ook op de markt van obligaties van provinciën en gemeenten deed zich hetzelfde verschijnsel gelden. De tot nu toe aangeboden leeningen hebben dan ook alle een groot succes te boeken gehad, met uitzondering van de obligatie-emissie der stad 's Gravenhage, die ten volle moest worden toegewezen. Blijkbaar is de tijd voor een 6 pCt.-obligatie nog niet rijp. Doch indien de algemeene stemming voor schuldbrieven van een hooger rente-type zoo blijft, zal de Regeering vermoedelijk binnenkort wel overgaan tot consolidatie van de vlottende schuld van Indië. Het desbetreffende wetsontwerp, autorisatie vragend voor een uitgifte van f 250 miljoen tot een rentevoet van ten hoogste 7 pCt., is ten minste reeds ingediend. Blijkbaar zal de rentevergoeding hier bepaald worden op 6½ pCt., waarmede de Staats-spoor ook een zeer groot succes heeft gehad.

Buitenlandsche beleggingswaarden waren mede sterk gevraagd, met name de 8 pCt. San Paulo-leening.

		26 Apr.	29 Apr.	2 Mei.	Rijzing of daling.
5	% Ned. W. Sch.	1918	87	87 ¹⁵ / ₁₆	88 ¹ / ₄ + 1 ¹ / ₄
4 ¹ / ₂	% „ „ „	1916	87 ⁵ / ₁₆	87 ³ / ₄	88 ¹ / ₂ + 1 ³ / ₁₆
4	% „ „ „	1916	77 ¹ / ₂	78 ⁵ / ₈	79 + 1 ¹ / ₂
3 ¹ / ₂	% „ „ „	.....	67 ¹ / ₄	67	68 ¹ / ₈ + 7 ₈
3	% „ „ „	.....	58 ¹ / ₄	58 ³ / ₄	58 ⁷ / ₈ + 5 ₈
2 ¹ / ₂	% Cert. N. W. S.	.....	49 ¹ / ₂	49 ³ / ₈	49 ⁵ / ₈ + 1 ₈
5	% Oost-Indië 1915	.....	90 ¹⁵ / ₁₆	91 ¹ / ₈	91 ¹ / ₄ + 5 ¹ / ₁₆
6	% „ 1919	.....	95	93 ⁷ / ₈	94 ¹⁵ / ₁₆ - 1 ¹ / ₁₆
4	% Oostenr. Kronenrente	.....	3 ¹⁵ / ₁₆	3 ¹² / ₁₆	3 ¹³ / ₁₆
5	% Rusland 1906	.....	7 ⁹ / ₁₆	8	7 ⁷ / ₈ + 5 ¹ / ₁₆
4	% Rusl. bij Hope & Co.	.....	7 ¹⁵ / ₁₆	7 ¹³ / ₁₆	7 ¹⁰ / ₁₆
4 ¹ / ₂	% China Goud 1898	.....	62 ¹ / ₄	62 ¹ / ₈	62 ⁷ / ₈ + 5 ₈
4	% Japan 1899	.....	52 ³ / ₄	52 ³ / ₄	52 ³ / ₄
4	% Argentinië Buitenl.	.....	53 ³ / ₄	53 ³ / ₈	53 ³ / ₈ + 1 ₈
5	% Brazilië 1895	.....	50 ⁵ / ₈	51 ¹ / ₂	51 ¹ / ₂ + 7 ₈
7	% Staatsspoor	.....	103 ¹⁵ / ₁₆	103 ¹⁵ / ₁₆	104 ¹ / ₄ + 5 ¹ / ₁₆
7	% Amsterdam	.....	101 ³ / ₄	101 ¹ / ₂	101 ³ / ₄

Op de aandeelen-markt hebben aandeelen Koninklijke Petroleum Maatschappij wel het sterkst de aandacht getrokken. Aanvankelijk op instigatie van het buitenland, later door het vooruitzicht op het verkrijgen van de petroleum-concessies in Djambi zijn insiders en publiek tot groote aankopen overgegaan, die het koerspeil onweerstaanbaar omhoog hebben gedreven. Een gunstige omstandigheid hierbij was, dat er een uitgebreide contramine bestond, die slechts langzamerhand tot dekking overging, zoodat de steun, hieruit voortkomende, over de geheele week werd verdeeld. Weliswaar daalde de koers hier ter beurze eenigszins onmiddellijk na het bekend worden van den uitslag der Kamer-debatten (waarbij de Djambi-concessies ten volle

aan het Koninklijk-concern werden toegewezen), doch waar dit ter beurze vrijwel steeds het geval is bij het doorvoeren van een feit, waaraan men de meest gunstige prognose heeft vastgeknoopt, trok deze omstandigheid niet al te veel de aandacht. Hoewel dan ook niet op het hoogste punt, verlaten de betrokken aandelen de markt in zeer opgewekte tendens. Zich nauw aansluitend aan deze beweging was de tendens voor de overige petroleumwaarden. Orions bleven eenigszins op den achtergrond, doch aandelen Geconsolideerde Hollandsche Petroleum Mij., Steaua Romana, etc. waren alle hooger in koers. Ook Russische petroleumfondsen konden zich in de algemeene belangstelling verheugen; aandelen Schibajeff, Russian General Oil, Bakoe, e.d. monterden min of meer.

Het spreekt vanzelf, dat deze opwaartsche beweging in oliewaarden zich uitsprak op de andere afdelingen ter beurze. Louter reeds uit markt-technisch oogpunt: door de rijzing in petroleumwaarden waren verscheiden posities zoo sterk geworden, dat zelfs bij een verdere reactie voor de overige markt geen gedwongen realisatie meer gevreesd behoeft te worden. Doch afgescheiden daarvan, waren er ook voor de andere afdelingen factoren, die een stimulerende werking uitoefenden. Behalve dan voor de suikermarkt. Hier had de V. J. S. P. kort te voren nog met nadruk kennis doen geven van haar voornemen om niet onder f 20,— per picol af te doen en hoewel men nog in de herinnering met zich droeg de voorvallen van den zomer van 1920, toen dit verkoop-lichaam ook had aangekondigd niet onder een bepaalden prijs (toen was dit f 50,— per picol) te zullen verkoopen en onder den drang der omstandigheden toch lager heeft afgedaan, koesterde men thans opnieuw alle vertrouwen in de desbetreffende mededeeling. Toen echter bekend werd, dat buiten de organisatie om à f 17,50 per picol suiker was aangeboden, kwam men wel tot de ontdekking, dat ook hier de wensch van de V. J. S. P. waarschijnlijk niet kon worden gehandhaafd. Toch had dit geen daling van betekenis ten gevolge; eensdeels door de hierboven gereleveerde werking, die van de hausse in oliewaarden uitging, anderdeels in verband met de gunstige rapporten, die thans nog van de suiker-ondernemingen inkomen. Zoo heeft het verslag over 1920 van de Cultuur-Maatschappij der Vorstenlanden een goeden indruk gemaakt, hoewel de directie pessimistisch over de toekomst oordeelt. Het algemeen peil toont niet veel variatie aan.

Voorts waren vast gestemd aandelen Compania Mercantil Argentina, op geruchten, dat de gang van zaken bij deze maatschappij iets gunstiger zou zijn geworden. De overige handels-ondernemingen bleven vrijwel onveranderd.

Tabakswaarden hebben een zeer levendigen handel te aanschouwen gegeven, vooral voor aandelen Deli Maatschappij, die sterk gekocht werden in verband met het bericht, dat de maatschappij binnenkort tot uitgifte van nieuwe aandelen à 150 pCt., uitsluitend voor aandeelhouders, zal overgaan. Ten slotte echter ontwikkelde zich aanbod op de hoogere prijzen, zoodat het slot zelfs nog iets in reactie blijft.

Rubbers bleven eenigszins beter gedisponeerd, wijl de berichten uit Indië voor het ruwe product iets gunstiger luiden. Daarentegen ging Londen voort lage prijzen te melden. Eenige dekkingsvraag heeft hier tot verbetering van het koerspeil medegewerkt. Inmiddels is het eerste slachtoffer van de tijdsomstandigheden hier gevallen. De onderneming Soengey Raja heeft aangekondigd de rente op hare obligatie-leening niet te kunnen voldoen en heeft een vergadering ter behandeling van deze kwestie bijeengeroepen.

	26 Apr.	29 Apr.	2 Mei.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	175	176	177	+ 2
Koloniale Bank	178	179 ^{3/4}	178	
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	175 ^{1/4}	177 ^{1/4}	176	+ 3/4
Rotterd. B. nkv. vereeniging	114 ^{3/4}	116	117	+ 2 ^{1/4}
Amst. Superfosfaatfabriek	112	116	116	+ 4
Van Berkel's Patent	98	102	102 ^{3/4}	+ 4 ^{3/4}
Insulinde Oliefabriek	41 ^{1/8}	49	53 ^{1/2}	+ 12 ^{3/8}
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	92 ^{3/8}	92	93	+ 1/8
Hollandia Melkproducten	200 ^{7/8}	200 ^{1/4}	201	+ 1/8
Philips' Gloeilampenfabriek	315	308 ^{1/2}	308 ^{1/2}	- 6 ^{1/2}
R. S. Stokvis & Zonen	578	578	578	
Vereenigde Blikfabrieken	102 ^{1/2}	95 ^{1/2}	97 ^{3/8}	- 4 ^{7/8}
Compania Mercantil Argent.	138	140 ^{1/2}	149	+ 11
Cultuur-Mij. d. Vorstenland	184 ^{3/4}	186 ^{3/4}	186 ^{1/2}	+ 1 ^{3/4}
Handelsver. Amsterdam	400 ^{1/2}	401 ^{1/2}	400	- 1/2
Holl. Transatl. Handelsver.	40	40	40	
Linde Teves & S okvis	120	125	119 ^{1/2}	- 1/2
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	72	73	70	- 2
Tels & Co's Handel-Mij.	66	66	65	- 1

	26 Apr.	29 Apr.	2 Mei.	Rijzing of daling.
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	203 ^{3/4}	212 ^{3/4}	208 ^{1/2}	+ 4 ^{3/4}
Kon. Petroleum-Mij.	561 ^{1/2}	582 ^{3/4}	572 ^{1/2}	+ 11
Orion Petroleum-Mij.				
Afgest. Aand.	49	49 ^{3/8}	49	
Steaua Romana Petroleum Mij.	65	66	66	+ 1
Amsterdam-Rubber-Mij.	102 ^{1/4}	100 ^{1/4}	106	+ 3 ^{3/4}
Nederl.-Rubber-Mij.	55	55	53	- 2
Oost-Java-Rubber-Mij.	162	165	162 ^{3/4}	+ 3/4
Deli-Batavia	454 ^{1/2}	447 ^{1/2}	447	- 7 ^{1/2}
Deli-Maatschappij	490	502 ^{1/2}	484	- 6
Medan-Tabak-Maatschappij	334	330	325	- 9
Senembah-Maatschappij	587	599 ^{1/2}	596 ^{1/4}	+ 9 ^{1/4}

De *scheepvaartmarkt* was vaster dan sinds langen tijd het geval is geweest. Met uitzondering van enkele minder courante waarden toonen alle soorten een vrij sterke verbetering aan. De dividend-aankondigingen van deze week (Maatschappij „Nederland” 20 pCt., Rotterdamsche Lloyd 15 pCt.) vielen mede en de aandacht werd nog eens gevestigd op den lagen stand van scheepvaartwaarden in het algemeen.

	26 Apr.	29 Apr.	2 Mei.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	254	269	262	+ 8
„ „ „gem.eig.	240	258 ^{1/2}	258 ^{1/2}	+ 18 ^{1/2}
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	115	115	115	
Hollandsche Stoomboot-Mij.	103	95	94	- 9
Java-China-Japan-Lijn	142	147	147	+ 5
Kon. Hollandsche Lloyd	80 ^{3/4}	83 ^{3/8}	85	+ 4 ^{1/4}
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	125	127 ^{3/8}	126 ^{1/2}	+ 1 ^{1/2}
Koninkl.-Paketaart Mij.	130	135 ^{1/2}	135	+ 5
Maatschappij Zeevaart	125	127	127	+ 2
Nederl. Scheepvaart-Unie	150	158 ^{1/2}	158	+ 8
Nievelt Goudriaan	225	250	250	+ 25
Rotterdamsche Lloyd	150 ^{1/4}	157	157 ^{1/2}	+ 7 ^{1/4}
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	135	100	100	- 35
„ „ „Nederland”	180 ^{7/8}	196	194 ^{1/2}	+ 13 ^{3/8}
„ „ „Noordzee”	43 ^{1/2}	42 ^{3/4}	42 ^{3/4}	- 3/4
„ „ „Oostzee”	105 ^{1/2}	100	100	- 5 ^{1/2}

De *Amerikaansche markt* bleef vrijwel onbewogen en zuiver in de lijn van Wallstreet. *Industriele waarden* over het algemeen gevraagd, *spoorwegshares* daarentegen aangeboden.

	26 Apr.	29 Apr.	2 Mei.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	144 ^{15/16}	145	150	+ 5 ^{1/16}
Anaconda Copper	9 ^{1/2}	92	93	+ 2 ^{1/2}
Un. States Steel Corp.	96 ^{1/4}	96 ^{1/2}	95 ^{3/4}	- 1/2
Atchison Topeka	93 ^{1/2}	93 ^{1/4}	93 ^{1/4}	- 1/4
Southern Pacific	87 ^{1/2}	85 ^{1/8}	85 ^{1/8}	- 2 ^{3/8}
Union Pacific	132 ^{9/16}	132 ^{1/2}	134	+ 1 ^{7/16}
Int. Merc. Marine orig. Com.	17 ^{3/8}	16 ^{9/16}	17 ^{7/16}	- 3/16
„ „ „ „ prefs.	60	62 ^{7/8}	62 ^{7/8}	+ 2 ^{7/8}

De *geldmarkt* is iets stroever geworden; prolongatie ten slotte 4^{1/2} pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

2 MEI 1921.

De oogstberichten zijn niet meer zoo onverdeeld gunstig als zij geruimen tijd zijn geweest. In West-Europa begint het droge koude weder van den laatsten tijd eenige onrust te verwekken. Wel is nu en dan regen gevallen, doch meer neerslag en zachter weder zijn in de meeste landen noodig voor eene verdere goede ontwikkeling der gewassen. Ook in Noord-Amerika klaagt men over koude, doch daar schijnen de klachten toch minder gerechtvaardigd dan in Europa. Wij leven tegenwoordig in den tijd der Noord-Amerikaansche „crop scares” en vooral zoolang Rusland en Roemenië niet als tarwe-uitvoerende landen in aanmerking komen, leiden ongunstige berichten over den Amerikaanschen oogst nog gemakkelijker tot onrust op de tarwemarkten dan in andere tijden. De vooruitzichten voor het loopende seizoen blijven echter onveranderd wijzen op eene ruime voorziening van de Europeesche importlanden. Verschepingen van tarwe waren ook de laatste weken steeds weder zeer voldoende, ofschoon Argentinië nog altijd in zijne tarweverschepingen bij vorige jaren ten achter blijft. De sedert 1 Januari verscheepte hoeveelheid bedraagt slechts ongeveer 1/3 gedeelte van die van het vorige jaar. Juist in de afgelopen week kwamen echter in Argentijnsche tarwe voor spoedige verscheping meer zaken tot stand dan in langen tijd het geval is geweest. Daarbij valt het op, dat ook Engeland, dat tot nog toe slechts zeer

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Mais Mei	Lijnzaad Mei
30 Apr.'21	131	57	38	16,—	7,80	14,65
23 Apr.'21	130 ³ / ₄	61 ¹ / ₄	39	16,20	8,35	14,55
30 Apr.'20	228	177 ¹ / ₂	100 ¹ / ₄	24,15	10,50	23,35
30 Apr.'19	226	157 ¹ / ₂	68 ¹ / ₂	11,10	5,55	20,15
80 Apr.'18	220	127 ¹ / ₄	71 ¹ / ₄	11,85	5,15	23,90
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 ³ / ₈ ¹⁾	36 ¹ / ₂ ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	2 Mei 1921	25 April 1921	2 Mei 1920
Tarwe*	20,—	19,—	38,25
Rogge (No. 2 Western) ¹⁾	21,—	21,50	29,75
Mais (La Plata)	250,—	260,—	393,—
Gerst (48 lb. malting) .. ²⁾	265,—	270,—	500,—
Haver (38 lb. white cl.) .. ¹⁾	15,50	15,50	22,—
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ³⁾	152,50	160,—	205,—
Lijnzaad (La Plata).... ⁴⁾	320,—	305,—	850,—

¹⁾ p. 100 K.G. ²⁾ p. 2000 K.G. ³⁾ p. 1000 K.G. ⁴⁾ per 1960 K.G. ^{*)} Hard/Red Winter Wheat nr. 2.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	25 Apr./30 Apr. 1921	Sedert 1 Jan. 1921	Overeenk. tijdvak 1920	25 Apr./30 Apr. 1921	Sedert 1 Jan. 1921	Overeenk. tijdvak 1920	1921	1920
Tarwe	23.155	324.537	110.895	—	7.111	20.717	131.648	131.312
Rogge	—	40.900	—	—	—	—	40.900	—
Boekweit	989	2.792	2.500	—	500	—	3.292	2.500
Mais	7.087	295.906	97.944	2.527	30.760	18.924	326.666	116.868
Gerst	4.112	87.000	4.745	—	2.933	120	89.933	4.865
Haver	5.492	9.053	18.108	—	430	—	9.483	16.108
Lijnzaad	304	64.726	6.170	11.915	37.374	2.424	102.100	8.594
Lijnkoek	44	53.717	20.858	—	8.875	1.406	62.592	22.264
Tarwemeel	1.363	8.577	5.779	—	1.070	—	9.747	5.779
Andere meelsoorten	1.516	13.085	3.228	—	450	100	13.535	3.328

weinig Plata-tarwe heeft gekocht, geregeld als koper optrad. In de eerstvolgende weken zal dan ook de verschepping van tarwe uit Argentinië waarschijnlijk toenemen. Dit staat in verband met de omstandigheid, dat Argentijnsche tarwe nu weinig in prijs verschilt met Noord-Amerikaansche, terwijl tevens de kwaliteit van de meeste havers zeer goed blijkt te zijn (tarwe van Bahia Blanca heeft echter in vele gevallen minder goed voldaan, zoodat de Duitsche regeering die haven bij hare inkoopten zelfs uitsluit) en eindelijk in Engeland de vraag voor spoedige verschepping toegelaten is met het oog op de kolenstaking, die veroorzaakt, dat spoedige scheepsruimte van Argentinië schaarsch dreigt te worden en de lust van reeders, om naar Engelsche havens te varen, afneemt.

Op den eersten dag der afgelopen week waren de graanmarkten zoowel in Zuid- als Noord-Amerika zeer flauw met sterke prijsverlaging. Eene sterke uitbreiding der tarwezaken naar Europa was daarvan het gevolg. Duitschland, dat eenigen tijd weinig kooplust had getoond, kocht veel tarwe, bijna uitsluitend Noord-Amerikaansche op Juni/Juli en Juli/Augustus en daar het sedert de invoering der sancties niet meer koopt van firma's uit de landen, welke daaraan meedoen, kregen Nederlandsche en andere neutrale firma's een belangrijk aandeel in die inkoopten. Aan de Rotterdamse markt werden in die dagen dan ook groote zaken gedaan. Ook in Engeland werd flink gekocht, zoowel van Noord- als van Zuid-Amerika. Daarna werden de markten echter weder vaster met langzame, doch gestadige prijsstijging, zoodat op 30 April in Noord-Amerika de prijs van eene week te voren weder ruimschoots was bereikt en in Argentinië eveneens een groot gedeelte van de prijsdaling vooral voor de eerste posities weder was ingehaald. Aangezien echter de koers van de Argentijnsche peso nog verder daalde, laat in Europa de Argentijnsche prijsstijging zich slechts gedeeltelijk gevoelen en kan Plata-tarwe nu zonder bezwaar met de Noord-Amerikaansche concurreren. Deze omstandigheid heeft medegewerkt tot de reeds vermelde uitbreiding der zaken in Plata-tarwe naar Europa.

Het aanbod van stoomende tarwe is schaarsch en daarvoor worden door eenige der kleinere Europeesche landen steeds hooge premies betaald. Duitschland heeft echter voldoende voorraden om slechts op verwijderde posities te koop, waardoor het zijne inkoopten tot lagere prijzen kan doen. In de laatste dagen vertoont dit land echter, ook in verband met den dreigenden politieke toestand, zoo goed als geen kooplust.

In voedergranen is mais nog steeds verreweg het belangrijkste artikel. Wel bestaat voor haver, zooals steeds in dit jaargetijde, in Europa meer vraag en zijn zowel van Argentinië als van Canada de zaken wat levendiger en ontmoet ook gerst wat meer belangstelling, doch slechts in mais wordt een werkelijk belangrijke omzet bereikt.

In Engeland wordt zoowel van Noord-Amerika gekocht

als van den Donau, terwijl daar ook in Plata-mais van den nieuwen oogst voor spoedige en latere verschepping dagelijks in ladingen en parcels levendige handel bestaat. Ook daartoe werkt, wat spoedige en Juni-verschepping betreft, de kolenstaking mede, die leidt tot de vrees, dat vrachtruimte naar Engeland spoedig moeilijk te krijgen zal zijn. Nederland koopt bijna uitsluitend Noord-Amerikaansche mais, terwijl Duitschland zoowel deze soort als Donau-mais koopt en voor nieuwe Plata-mais slechts zeer weinig belangstelling toont. Ook de Noordsche landen kochten den laatsten tijd vooral Noord-Amerikaansche mais, zoowel direct als ter overlading uit Nederland, dat zijn grooten voorraad vooral daarheen heeft gespuid. Ook mais was in het begin der week flauw, zoowel in Noord- als in Zuid-Amerika. In Argentinië volgde eenig herstel in verband met vochtig weder, dat tengevolge heeft, dat het aanbod van spoedige mais van voldoende droogte beperkt is. Op 30 April ging die verbetering echter verloren en te Chicago bleef mais de geheele week in vrij flauwe stemming. De maisprijs was daar op 30 April voor den Mei-termijn 4¹/₄ dollarcent per 56 lbs., voor den Juli-termijn 27¹/₂ cent lager dan eene week tevoren. Verscheppingen zijn voldoende. Toen in de vorige week de Vereenigde Staten zeer weinig mais afladden, waren de verscheppingen van den Donau zeer groot en in de afgelopen week haalde Noord-Amerika met een zeer hoog cijfer zijne schade weer in. In den laatsten tijd wordt daar een groot gedeelte der mais gedroogd en in dien toestand zoowel ter verschepping van Montreal als van de Atlantische havens der Vereenigde Staten ruim aangeboden.

Evenals bijna alle graansoorten opende ook lijnzaad de week in flauwe stemming. Met hogere olieprijsen in Engeland, verwachting van vermindering in den uitzaai in de Vereenigde Staten, goede vraag in Duitschland en de allengs post vattende meening, dat lijnzaad nu goedkoop is, verbeterde de markt echter in den loop der week. De omzet in Engeland bereikte zeer groote afmetingen, ook al weer in verband met de kolenstaking en de vastere vrachtenmarkt van Argentinië. De op Hamburg stoomende partijen werden aan Duitsche olieslagers opgeruimd, en de groote voorraden in de Nederlandsche havens verminderden sterk door verderen verkoop, zoowel naar het buitenland als voor Nederlandsch verbruik. In verband met eveneens stijgende markten in Argentinië en hogere vrachten zijn voor latere posities de prijzen hooger dan voor spoedige levering, welke omstandigheid de vraag voor spoedig zaad in de hand werkte. De zaken beperkten zich bijna geheel tot Argentijnsch zaad. Het aanbod uit Britsch-Indië is in verhouding te duur.

Nederland. Nederlandsche molenaars kochten in de afgelopen week eenige flinke partijen hard winter tarwe ter spoedige aflading van Golffhavens. In meer verwijderde posities werd voor Nederlandsche consumptie niet gekocht, doch vooral in het begin der week werden groote zaken in vooral Noord-Amerikaansche tarwe naar Duitschland ge-

daan. In rogge blijft in Nederland vraag bestaan, speciaal voor stoomende en spoedig af te laden partijen en geregeld worden zaken van Noord-Amerika gedaan. In maïs leefde de importhandel in de afgelopen week weder op, toen de veel te groote voorraad, waaronder de Nederlandsche maïs-handel eenige weken gebukt heeft gegaan, was opgeruimd. Een groot gedeelte daarvan werd naar Scandinavië verscheppt, terwijl nu en dan partijen, waarvan de kwaliteit was achteruit gegaan, tot eenigszins lagere prijzen moesten worden opgeruimd. In de laatste dagen konden weder geregeld nieuwe zaken tot Amerikaansche pariteit tot stand komen. Daarbij trekt vooral gedroogde maïs de belangstelling, die goedkooper dan ongedroogde, vooral van Montreal, wordt aangeboden en geregeld gekocht. Eene belangrijke premie wordt betaald voor gedroogde maïs met een maximum vochtgehalte van 13 pCt., doch daarvoor treedt bijna uitsluitend Duitsland als koper op. Voor andere maïsoorten is de belangstelling gering. In Donau-maïs is de omzet hier klein; oude Plata-maïs vindt wegens de minder goede kwaliteit slechts moeilijk koopers en in den nieuwen oogst op verwijderde aflading komen bijna geene zaken tot stand. Nieuwe Plata-maïs afgeladen en voor spoedige verscheping ontmoet meer belangstelling en daarin kwamen nu en dan zaken tot stand.

Lijnzaad was vaster met meer kooplust en tot stijgende prijzen wordt van de voorraden te Rotterdam en Amsterdam geregeld verkocht. Ook op aflading komen nu en dan zaken tot stand, waarbij hoogere prijzen worden betaald dan voor spoedig leverbaar zaad.

SUIKER.

Ook in de afgelopen week stond de wereldsuikermarkt onder den invloed der dalende suikerprijzen in Amerika, ten gevolge waarvan koopers hoe langer hoe meer terughoudendheid betrachten. Het waren hoofdzakelijk van Cuba overkocht verscheepte partijen, waarvan de verkoop bij aankomst in Amerika ter vermijding van opslag geforceerd moest worden, die de verdere daling in de hand werkten. De noteering voor sp. centr. liep terug tot 4,89 cents, terwijl op termijn 3,82 voor Mei, 3,96 voor Juli en 4 cents voor Sept. genoteerd werd.

Zooals uit de ondervolgende statistiek blijkt, zijn de voorraden op Cuba alhoewel niet abnormaal, toch veel grooter dan verleden jaar, waardoor een eventueele gunstige invloed van een kleinen oogst op prijzen gedeeltelijk opgeheven wordt. Het blijft thans te bezien of de Amerikaansche raffinaderijen ook gedurende het spoedig intredende tijdperk van grootste consumptie hunne reserve zullen kunnen volhouden.

De laatste Cubastatistiek luidt:

	1921	1920	1919	
Weekontvangst tot 23 April	153.000	154.353	135.217	tons
Tot. ontv. sed. 1 Dec. - 23 Ap.	2.030.000	2.438.346	2.294.408	"
Werkende fabrieken	197	172	195	"
Weekexport tot 3 April	59.000	179.772	91.136	"
Tot. exp. sed. 1 Jan. - 23 Apr.	1.027.000	1.725.709	1.278.945	"
Totale voorraad 23 April	1.043.000	682.346	1.015.221	"

Op Java neemt de ongeruïtheid over het nitbliven van orders voor den nieuwen oogst, zoowel bij speculanten als ook bij producenten, toe. Vooral eerstgenoemden hebben in den laatsten tijd herhaaldelijk de markt verontrust door telkens lagere aanbiedingen, die bij de lusteloze stemming der markt slechts het gevolg hebben eventueele koopers nog meer te deprimeeren. Kleine leveringen Juni superieur werden tot f 18,— p. picol e.k. herverkocht.

In overeenstemming met de prijsdaling in de overzeesche productielanden liepen ook de noteeringen op de Hollandsche markt terug; kristalsuiker wordt tot f 41½, Javasuiker op ceel tot f 40,— gelaten.

In Engeland drukt het voortduren van de kolenstaking nog op elken tak van handel.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per	Amer. Granulated c.lf.	
			Juli/Aug.	April/Mei	
27. Apr. '21	f —	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
20 " '21	" —	69/10	27/-	35/6	4,89
27 Apr. '20	" —	72/6	27/-	38/-	5,64
27 Apr. '19	" —	84/-	90/-	119/-	19,56
11 Juli '14	" —	64/9	31/9	—	7,28
		—	—	—	3,26

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	2 Mei '21	25 Apr. '21	18 Apr. '21	3 Mei '20	2 Mei '19
New York voor Middling	12,90 c	12,20 c	12,30 c	41,45 c	29,15 c
New Orleans voor Middling	11,50 c	11,25 c	11,25 c	41,— c	28,— c
Liverpool voor Fy Middling	7,99 d	8,10 d	8,31 d	27,06 d	17,89 d

1) 29 April 1921.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '20 tot 29 April '21	Overeenkomstige perioden	
		1919-1920	1918-1919
Ontvangsten Gulf-Havens..	4148	3898	3052
" Atlant. Havens	1240	2796	1918
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1340	2763	1777
" " t Vasteland.	2715	2794	2083
" " Japan etc...			
Voorraden in duizendtallen	29 April '21	30 April '20	2 Mei '19

Amerik. havens.....	1471	1183	1254
Binnenland.....	1492	1099	1359
New York.....	126	39	91
New Orleans.....	406	338	404
Liverpool.....	958	1212	599

KOFFIE

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
30 April 1921	590.000	8.845	2.867.000	10.800	8 7/8
23 " 1921	558.000	8.570	2.790.000	10.600	8 7/8
16 " 1921	540.000	8.495	2.783.000	10.200	8 7/8
30 April 1920	344.000	10.425	2.414.000	1)	16 1/2

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
30 Apr. 1921	78.000	2.581.000	187.000	9.161.000
30 Apr. 1920	43.000	2.130.000	26.000	3.793.000

1) Nominaal 15.000 tot 14.100.

JAVA THEE.

(Opgave Pakhuismeesteren van de Thee.)

(Herleid tot 1/1 Kisten.)

Voorraad 31 Maart 1921	241749
Sedert aangevoerd	27982
	269731
Sedert afgeleverd	22728
Voorraad heden	247003
Waarvan in de eerste hand	154525

Amsterdam, 30 April 1921.

RUBBER.

Gedurende de afgelopen week was de stemming op de rubbermarkt wederom zeer flauw en de zaken bleven tot een minimum beperkt.

De noteeringen zijn vrijwel onveranderd en luiden:

einde voorafgaande week:

Prima Crêpe loco	57 c.	57 c.
" " Juni	58 "	Mei/Juni.. 57 1/2 "
" " Juli/Sept.	61 "	61 "
Smoked Sheets loco	50 "	50 "
" " Juni	51 1/2 "	Mei/Juni.. 51 "
" " Juli/Sept.	53 "	53 "

2 Mei 1921.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

De markt handhaaft hare vaste positie voor de meeste soorten gezouten huiden en vermeldt dan ook transacties op groote schaal. Ook voor droge huiden van mindere kwaliteit is kooplust. In Montevideo zijn alle Saladero huiden der Februari- en Maart-slachting verkocht. Droge Buenos Aires Americanos zijn alleen aan de markt, met gedeeltelijk zomerbaar.

Noord-Amerika kocht 21.000 huiden in La Plata. In Antwerpen werden 25.000 huiden afgedaan, ongeveer half gezouten en half droge huiden.

Inlandsche huiden zeer vast en voor zware koe- en ossenhuiden worden hogere prijzen betaald.

Parijsche veiling bracht 20/25 pCt. hausse voor zware ossen- en koe-huiden, 5 pCt. voor dichte koe-huiden. Stieren ouveranderd.

Kalfsvellen blijven gevraagd, doch komen nieuwe zaken door verhoogde prijsvragen niet tot stand.

Looistoffen, zeer vast en offerten luiden hooger.

Rotterdam, 30 April 1921.

COPRA.

De markt was deze week weder zeer vast gestemd en toonden consumenten meer belangstelling.

De noteeringen zijn thans:

Java f.m.s., loco.....	f	34,75
„ „ Maart/Mei.....	„	33,75
„ „ April/Juni.....	„	33,50
„ „ Mei/Juli.....	„	33,25
Ceylon „ April/Juni.....	„	34,50
„ „ Maart/Mei.....	„	34,75

2 Mei 1921.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Ijzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
2 Mei 1921..	nom.	70.12/6	169.15/-	21.10/-	25.15/-
25 Apr. 1921..	nom.	70.2/-	174.2/6	20.15/-	26.-/-
3 Mei 1920..	nom.	102.1/6	345.5/6	40.-/-	46.10/-
5 Mei 1919..	nom.	75.17/6	226.15/-	24.10/-	35.-/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.**RIJNVAART.**

Week van 25 April tot 2 Mei 1921.

De aanvoer van erts was de laatste week aanzienlijk. De scheepsvrachten varieerden tusschen 70 cents en f 1,— per last bij ¼ lostijd, terwijl het sleeploon tusschen 70 cents

en 100 cents tarief varieerde. Er werden weinig schepen in daghuur gecharterd; voor de enkele schepen, die nog werden aangenomen, werd een huur betaald van 3 cents per ton per dag.

De waterstand op de Waal was Mtr. 2,20.

De vracht van exportkolen van de Ruhrhavens naar Rotterdam werd genoteerd met f 1,— per ton met vrij sleepen.

Naar den Bovenrijn werd weinig verladen ten gevolge van den lagen waterstand, welke bij Cauber Pegel 85 c.M. was.

De scheepshuur naar den Bovenrijn werd genoteerd met 40 pf. per ton per dag, terwijl het sleeploon gemiddeld Mk. 50,— per ton bedroeg.

Er is nog steeds geen uitzicht op een beteren waterstand en zullen dientengevolge de verladingen vanaf de Ruhrhavens ook wel niet toenemen.

**SCHEEPVAART.
GRAAN.**

Data	Petro- grad Londen/ R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Eng- land
25/30 April 1921	—	—	6/4½	6/4½	42/6	42/6.
18/23 „ 1921	—	—	6/3	6/3	40/6	40/6
26 Apr./1 M. 1920	—	—	—	10/6 ¹⁾	120/-	112/6 ¹⁾
28 Apr./3 M. 1919	—	—	21/-	8/6 ¹⁾	140/-	62/6 ¹⁾
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11¼	1/11¼	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genoa	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Gothen- burg
25/30 April '21	—	17/6	—	—	6/3	—
18/23 „ '21	—	—	17/6	—	—	—
26 Apr./1 M. '20	40/-	60/-	75/-	—	f 12,-	—
28 Apr./3 M. '19	54/-	47/6	47/6	47/6	f 10,-	—
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (r/ist)	Vladivoo- stock West Europa	Chili West Europa (salpeter)
25/30 April 1921....	—	32/6	—	32/6
18/23 „ 1921....	—	—	—	37/6
26 Apr./1 Mei 1920....	—	—	—	—
28 Apr./3 Mei 1919....	115/-	150/- ¹⁾	—	—
Juli 1914....	14/6	16/3	25/-	22/3

¹⁾ Voor Britsche schepen.

ADVERTENTIËN**Groeneveld, van der Poll & Co.**

Telegramadres
„GROENPOL”

Electrotechnische Fabriek
AMSTERDAM
de Ruyterkade 41-42

Telefoon
N 2078 N 9078
N 9482

Complete installatiën voor
Electrische verlichting en Krachtoverbrenging

ALLEENVERTEGENWOORDIGERS DER

ALLMÄNNA SVENSKA ELEKTRISKA Akt. Bol.

te VÄSTERÅS (Zweden)

Generatoren, Dynamo's en Motoren voor gelijk-, wissel- en draaistroom
Transformatoren en toestellen

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD

AMSTERDAM

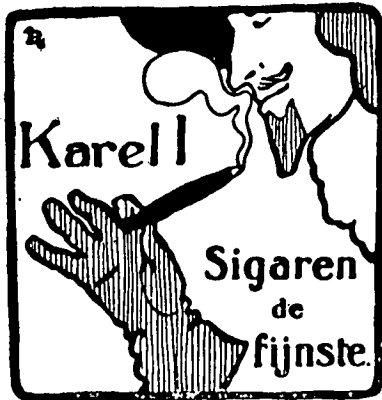
PASSAGIERS-, VRACHT- EN
POSTDIENSTEN

NAAR

ZUID-AMERIKA
CUBA EN MEXICO

EN

NOORD-AMERIKA

**DE RECORD SIGAREN
VAN NEDERLAND.**

IN
ALLE
KRINGEN
ROOKT MEN
BRAZILIAANTJES
LA CELESTA
SULEIKA
PAULUS POTTER
WILLIAM PITT
LORD DOUGLAS

VERKRIJGBAAR BIJ DE
VOORNAAMSTE WINKELIERS
FABRIKAAT F. VAN GARDINGE & CO
EINDHOVEN — HOLLAND

N.V. Internationale Gewapend Beton-Bouw

voorheen genaamd Industriele Mij. van F. J. Stulemeyer & Co,
TE BREDA.

Volgestort Kapitaal f 2,500,000.—

UITGIFTE van 500 Gewone Aandeelen à f 1000.- Nom. elk

tegen den koers van 100 %

en

1000 7 pCt. Obligatiën à f 1000.- Nom. elk

tegen den koers van 100 %.

Ondergeteekenden berichten, dat zij de inschrijving op boven-
bedoelde uitgifte

VRIJDAG 6 MEI a.s.

op voorwaarden, als vervat in het prospectus van heden, openstellen
te hunne kantoren, alwaar statuten, prospectussen en inschrijvings-
biljetten op aanvraag verkrijgbaar zijn.

MARX & Co's BANK,

(Rotterdam.
's Gravenhage.

KERKHOVEN & Co.,

Amsterdam.

CREDIETVEREENIGING

Centrale Bank te

„DE HANZEBANK”

's-Hertogenbosch.

en hare Bijkantoren.

29 April 1921.

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20-22 AMSTERDAM

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4½ PCT.

GELDEN, OP DEZEN TERMIJN GESTORT, ZIJN NA AFLOOP
VAN HET JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STIL-
ZWIJGEND VOOR GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.

DE RENTÉ KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER
HALF JAAR OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

Nijgh & Van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij

Belast zich met 't verzorgen van uitgaven

en tijdschriften op elk gebied.

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

BATAVIA

's-GRAVENHAGE

AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO,
HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PEKALON-
GAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA,
TEGAL, TJILATJAP, WELTEVREDEN.

Kapitaal f 55.000.000,—

Reserven f 43.000.000,—